

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΔΑΛΑΚΟΓΛΟΥ

ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ
1995

ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ 1995

ΘΟΔΩΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΑΛΑΚΟΓΛΟΥ

ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

1995

ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ 1995

Το βιβλίο αυτό
“ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 1995”
πληκτρολογήθηκε από το συγγραφέα
σε COMPUTER TURBO X 486 DX 50.

Από το Συγγραφέα επίσης έγιναν :

- Η επεξεργασία κειμένου και η σελιδοποίηση
με το πρόγραμμα MICROSOFT WORD 6.0.
- Οι χάρτες και τα σχέδια
με το πρόγραμμα COREL DRAW 4.
- Η εκτύπωση
σε εκτυπωτή HEWLETT PACKARD Deskjet 550C.
- Η αναπαραγωγή
σε φωτοαντιγραφικό XEROX 1012.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή μέρους ή όλου του βιβλίου από
οποιονδήποτε, χωρίς την άδεια του συγγραφέα

Ανάβυσσος 1995

Copyright
Θεόδωρος Δημητρίου Λαλάκογλου
Καραμανλή 33 Ανάβυσσος 19013
Τηλ. 0291-37287

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	19
ΛΕΙΟΘΕΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	35
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	49

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

1. ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	9
2. ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	11
3. ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	13
4. Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΥ	45
5. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ. ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΜΕ ΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΙΑ ΤΟ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ.	46
6. Ο ΒΡΑΧΟΣ ΣΤΟ ΜΑΥΡΟ ΛΙΘΑΡΙ.	46
7. ΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ.	47
8. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑ. ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΑΡΧΑΙΟΥ ΠΛΟΙΟΥ.	47
9. Η ΣΠΗΛΙΑ ΤΟΥ ΝΤΑΒΕΛΗ.	48
10. Ο ΛΟΦΟΣ ΜΕ ΤΟ ΠΥΡΓΑΚΙ ΣΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙ	48
11. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	53
12. ΧΑΡΤΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΔΗΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ	54
13. ΚΟΥΡΟΣ ΚΡΟΙΣΟΣ	55
14. ΚΟΥΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΔΙΚΟΣ	56
15. ΚΟΥΡΟΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ	57
16. ΘΕΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ	58
17. ΚΟΥΡΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ	59
18. ΑΤΤΙΚΗ ΛΗΚΥΘΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΒΥΣΣΟ	60

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο μικρός *Ιστορικός και Τουριστικός Οδηγός* που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί μια σταχυολόγηση των στοιχείων της μεγάλης έρευνας *"ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ ο τόπος, οι άνθρωποι, η ζωή"*, που κάνει τα τελευταία χρόνια ο Θόδωρος Λ. Δαλάκογλου.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας άρχισαν να δημοσιεύονται με την κυκλοφορία του πρώτου βιβλίου *"ΤΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ"*. Και πρόκειται σύντομα να ακολουθήσουν και τα επόμενα βιβλία *ΙΣΤΟΡΙΚΑ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ*, *ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ* κ.λ.π.

Όμως μια δραστήρια νέα συμπατριώτισσα μας, η *Αναστασία Ιωαννίδου*, έχει οργανώσει, στα πλαίσια πολιτιστικών ανταλλαγών της ΕΟΚ, επισκέψεις στη περιοχή μας μαθητών από την Ιταλία και καθηγητών από την Αλάσκα. Οι επισκέπτες θα πάρουν μέρος και σε ένα πρόγραμμα γνωριμίας της περιοχής.

Αποφασίστηκε λοιπόν να γίνει από το Θόδωρο Δαλάκογλου μια σταχυολόγηση των πληροφοριών, που θα ενδιέφεραν τους επισκέπτες μας, από το υλικό που έχει συγκεντρώσει για την περιοχή, και να γίνει η μετάφραση στα Αγγλικά, Ιταλικά Γαλλικά και στα Γερμανικά.

Έτσι προέκυψε αυτό το φυλλάδιο που κυκλοφόρησε σε μερικές δεκάδες αντίτυπα για τις ανάγκες της ξενάγησης των φιλοξενούμενων Ιταλών και Αμερικανών, και της γνωριμίας τους με τον τόπο μας.

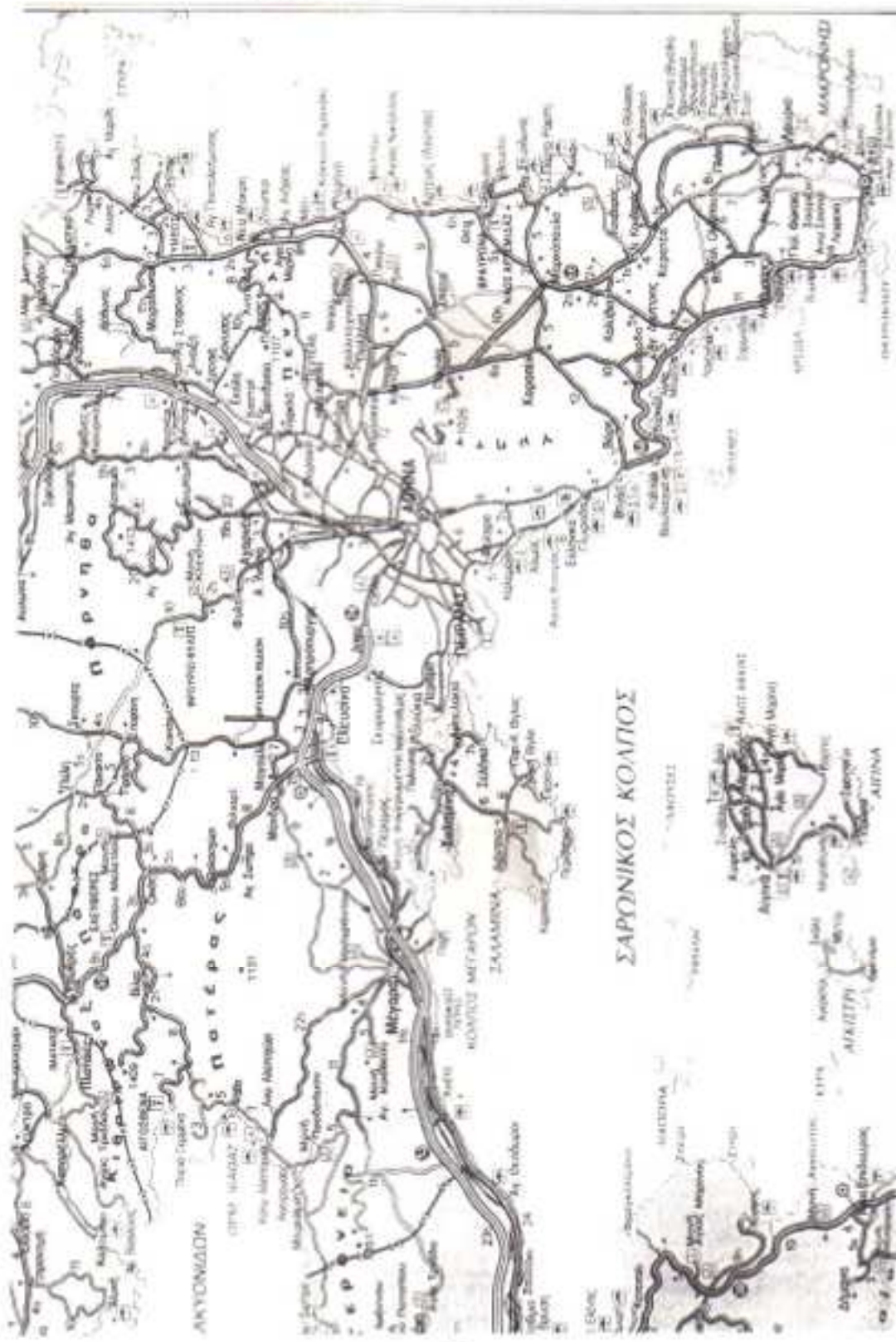
Λόγω του περιορισμένου χρόνου λοιπόν, ας μας συχωρεθούν οι τυχόν αβλεψίες και η αναγκαστικά περιορισμένη αναφορά σε σημαντικά ιστορικά αρχαιολογικά κ.α. θέματα της περιοχής μας, σε αυτή τη πρώτη έκδοση του οδηγού.

Νομίζουμε όμως ότι αυτή η έκδοση σε τέσσερις ξένες γλώσσες, Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά, θα βοηθήσει τους επισκέπτες της περιοχής να γνωρίσουν τον τόπο και τους ανθρώπους του.

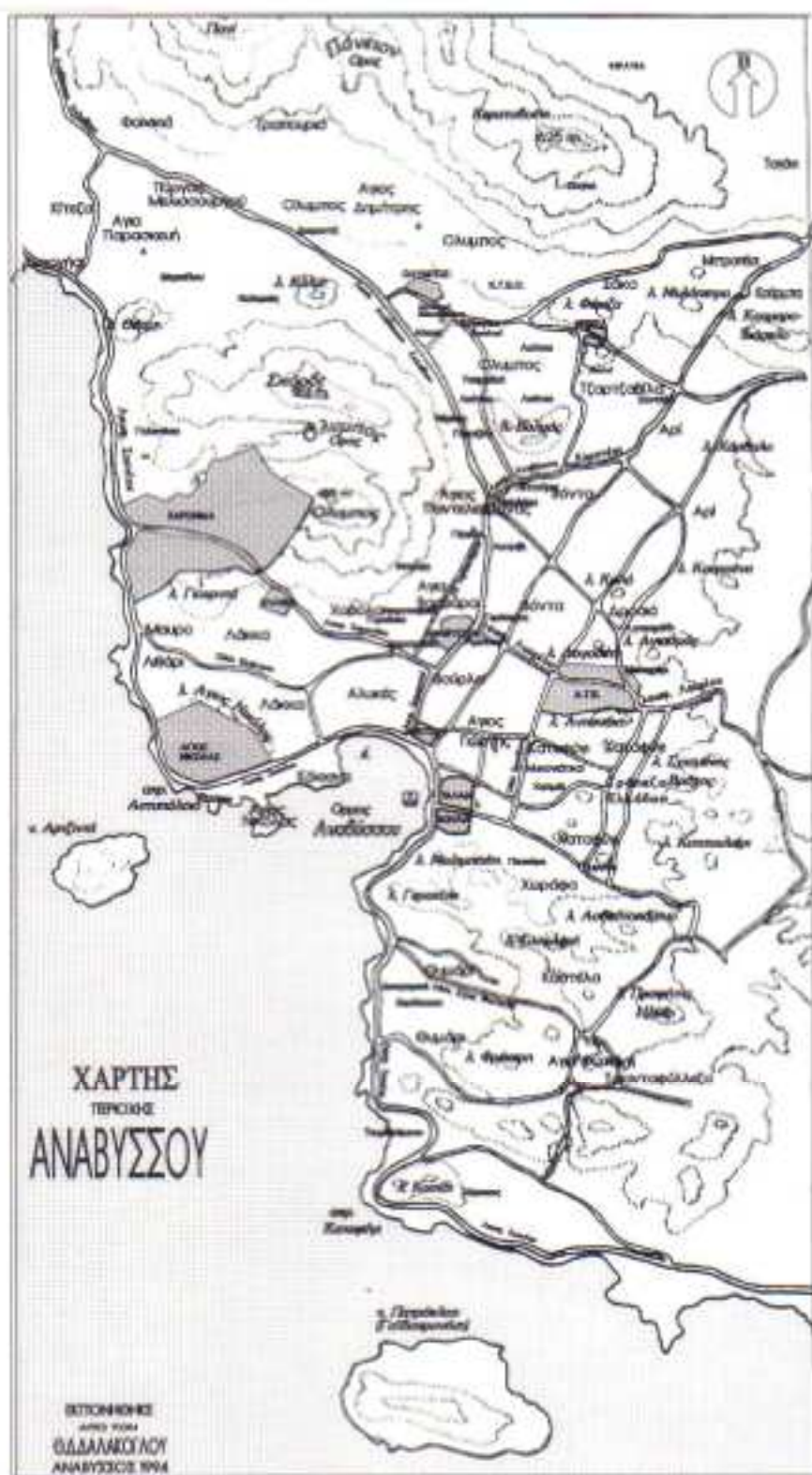
Ι. ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

2. ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

3. ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περιοχή της *Αναβύσσου*, για την οποία θα μιλήσουμε σε αυτό το βιβλίο, βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του νομού Αττικής και περιλαμβάνει τις κοινότητες *Αναβύσσου*, *Παλαιάς Φώκαιας*, *Σαρωνίδας*, τμήμα από τα διοικητικά όρια του δήμου *Κερατέας*, και τμήμα από τα διοικητικά όρια της κοινότητας *Καλυβίων*.

Η θέση της ανάμεσα στα πλούσια σε άργυρο μεταλλεία του Λαυρίου από μια και την εύφορη πεδιάδα των Μεσογείων από την άλλη, καθόρισαν και την ιστορική της μοίρα, όπως θα δούμε παρακάτω.

Εδώ όμως πρέπει να κάνουμε ορισμένες διευκρινήσεις, σε σχέση με το όνομα *Ανάβυσσος*.

Λοιπόν το όνομα *Ανάβυσσος* είναι Γεωγραφικός όρος που καθορίζει την περιοχή από το Χάρακα μέχρι το Λαγονήσι και από το Πανί μέχρι τη θάλασσα. Και αυτό ισχύει από τα αρχαία χρόνια, που η ίδια ακριβώς περιοχή ονομαζόταν *Ανάφλυστος*, συνεχώς μέχρι σήμερα, που με μικρή παραφθορά ονομάζεται *Ανάβυσσος*.

Με τον ερχομό των προσφύγων, το 1924, στην περιοχή και την ονομασία του οικισμού τους με το όνομα *Ανάβυσσος*, έμπλεξαν λίγο τα πράγματα, γιατί ένα τοπωνύμιο (όνομα χωριού) ταυτίστηκε με ένα γεωγραφικό όνομα (όνομα περιοχής).

Τέτοια παραδείγματα έχουμε πολλά, Ρόδος νησί, Ρόδος πόλη, κ.λ.π.. Αυτή η ονομασία της Κοινότητας όμως, δεν αναίρεσε τη γενική ονομασία της περιοχής.

Ανάβυσσος λοιπόν, εκτός από την Κοινότητα Αναβύσσου, ονομάζεται και όλη η περιοχή, από το Χάρακα μέχρι το Λαγονήσι και από το Πανί μέχρι τη θάλασσα, χωρίς να ανήκει όλη και διοικητικά στη Κοινότητα Αναβύσσου.

Στην περιοχή, που ήταν σχεδόν έρημη μέχρι τον ερχομό των προσφύγων το 1924, κατοικούσαν περιστασιακά νομάδες από την Ελληνική φυλή των Βλάχων της Πίνδου. Είχαν καλύβες και ξεχειμώνιαζαν στις περιοχές Βλάχικα, Φέριζα, Καταφύγι και Θυμάρι.

Επίσης στο μικρό χωριό Ολυμπος, του τσιφλικιού των Μάρκελων κατοικούσαν λίγοι κάτοικοι γηγενείς της Αττικής.

Ακόμη μερικοί τεχνίτες και υπάλληλοι των αλυκών κατοικούσαν κοντά στις Αλυκές Αναβύσσου.

Το 1924, ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη περιοχή 1.000 περίπου πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, και δημιουργήθηκαν οι δύο συνοικισμοί, της Αναβύσσου και της Φώκαιας.

Στην Αναβύσσο εγκαταστάθηκαν αρχικά πρόσφυγες από την περιοχή της Κωνσταντινούπολης (Αρετσού, Τούζλα) και αργότερα ήρθαν και άλλοι από την Καππαδοκία (Ενεχιλ, Μισιτί, Τσαρικλί, Αραβησό κ.α.) και από την περιοχή της Σμύρνης (Βουρλά).

Στη Φώκαια εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τη Νέα Φώκαια της περιοχής της Σμύρνης.

Από τότε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1960, ο πληθυσμός της περιοχής έμεινε στάσιμος. Ούτε σημαντική μετανάστευση προς το εξωτερικό είχαμε, ούτε καινούργιος πληθυσμός ήρθε να εγκατασταθεί εδώ.

Από το 1960 όμως και μετά, η μετανάστευση προς την περιοχή ήταν πολύ μεγάλη.

Ο σημαντικότερος λόγος είναι η αλματώδης τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μετά την κατασκευή του παραλιακού δρόμου προς το Σούνιο.

Υπήρξε ένα πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα προς τη περιοχή τη δεκαετία 1960 που προερχόταν από χωριά της Θεσσαλίας (Τσαμπασλάρ, κ.λ.π.) χωριά της Μακεδονίας (Ομπαρ, κ.λ.π.) και από χωριά της Ηπείρου.

Το δεύτερο μεταναστευτικό ρεύμα ήταν της δεκαετίας του 1980, όταν πολλοί κάτοικοι της Αθήνας την εγκατέλειψαν και ήρθαν να εγκατασταθούν στην περιοχή μας.

Ετσι σήμερα ο πληθυσμός της περιοχής είναι σημαντικά αυξημένος, σε σχέση με τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια.

Η Σαρωνίδα για παράδειγμα δεκαπλασίασε περίπου τον πληθυσμό της μέσα στη τελευταία δεκαετία.

Επίσης πάρα πολλοί κάτοικοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα στις παραθεριστικές περιοχές της Αναβύσσου και της Φώκαιας.

Ομως ας αρχίσουμε το ταξίδι μας μέσα στο χρόνο για να γνωρίσουμε αυτή τη πανέμορφη γωνιά της Αττικής γης που λέγεται Αναβύσσο.

Και πρώτα από όλα θα γνωρίσουμε την ιστορία του τόπου.

Ο τρόπος που θα μιλήσουμε για την ιστορία είναι ο εξής .

Πρώτα θα πούμε λίγα πράγματα γενικά για την ιστορία της Ελλάδας. Πως δημιουργήθηκε η ελληνική χερσόνησος γεωλογικά, πως αναπτύχθηκαν τα ζώα και τα φυτά, οι αλλαγές του το κλίματος, η εμφάνιση του πρώτου ανθρώπου.

Όταν θα φτάσουμε στην περίοδο που εμφανίζονται τα πρώτα ίχνη ανθρώπου στην Αττική θα ασχοληθούμε αποκλειστικά με την ιστορία της Αττικής, κάνοντας αναφορές μόνο, για την υπόλοιπη Ελλάδα.

Και όταν φτάσουμε στην περίοδο που έχουμε στοιχεία για την ιστορία ειδικά της Αναβύσσου, θα περιοριστούμε μόνο σε αυτά κάνοντας βεβαίως και πάλι αναφορές για την υπόλοιπη Ελλάδα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Για να μπορέσουμε να παρακολουθήσουμε την πορεία της ιστορίας θα κάνουμε πρώτα ένα χρονολογικό διάγραμμα με τους κυριότερους σταθμούς των γεωλογικών μεταβολών και της εμφάνισης των ζώων και του ανθρώπου στην Ελληνική χερσόνησο. Φυσικά οι χρονολογίες είναι με προσέγγιση και βασισμένες πάνω στα μέχρι τώρα ευρήματα.

30	Εκατομμύρια χρόνια	π.Χ. Δημιουργία της Αιγαίδος χερσονήσου.
13	Εκατομμύρια χρόνια	π.Χ. Πικερμική πανίδα.
5	Εκατομμύρια χρόνια	π.Χ. Καταβυθίσεις, αρχή δημιουργίας Αιγαίου πελάγους.
700	Χιλιάδες χρόνια	π.Χ. Κρανίο παλαιολιθικού ανθρώπου στα Πετράλωνα Χαλκιδικής.
400	Χιλιάδες χρόνια	π.Χ. Στάθμη θάλασσας 200 μέτρα χαμηλότερα από την σημερινή.
200	Χιλιάδες χρόνια	π.Χ. Πλειστοκαινική πανίδα Μεγαλοπόλεως.
100	Χιλιάδες χρόνια	π.Χ. Παλαιολιθικά εργαλεία στη Θεσσαλία.
10	Χιλιάδες χρόνια	π.Χ. Σημερινή γεωλογική μορφή της Ελλάδας.

Πριν από εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια, η περιοχή που σήμερα καταλαμβάνει η Ελλάδα ήταν σκεπασμένη από θάλασσα.

Πριν από 35 εκατομμύρια χρόνια, τεράστιες ανοδικές δυνάμεις στο φλοιό της γης άρχισαν να ανυψώνουν διαδοχικά πρώτα την οροσειρά της Πίνδου και αργότερα την δυτική Ελλάδα και τα Ιόνια νησιά.

Ετσι δημιουργήθηκε η Αιγαίος χερσόνησος που περιλάμβανε την σημερινή Ελλάδα και την δυτική Μικρασία.

Εν τω μεταξύ η ζωή παρ'όλες αυτές τις γεωλογικές μεταβολές, πλημμύριζε τα βουνά και τους κάμπους.

Σε ρεματιά του χωριού της Αττικής Πικέρμι έγινε μια πολύ σπουδαία ανακάλυψη για την παλαιοντολογία. Χιλιάδες απολιθωμένα κόκαλα ζώων ήταν στοιβαγμένα σε διαδοχικές στρώσεις. Χρονολόγηση των παλαιότερων ευρημάτων έδινε 13 εκατομμύρια χρόνια. Μπορέσαμε έτσι να έχουμε μια εικόνα της πανίδας εκείνης της εποχής που ακόμα ο άνθρωπος δεν είχε εμφανιστεί στη γη.

Και η πρώτη συνάντηση μας με λείψανα ανθρώπου γίνεται στο σπήλαιο των Πετραλώνων της Χαλκιδικής. Εκεί ανάμεσα σε απολιθωμένα οστά ζώων βρέθηκε το κρανίο ανθρώπου που χρονολογήθηκε στα γύρω στα 700 χιλιάδες χρόνια. Ακόμη στη σπηλιά βρέθηκαν ίχνη φωτιάς και εργαλείων οστέινων. Η σπουδαία αυτή ανακάλυψη έγινε από τον ανθρωπολόγο Αρη Πουλιανό. Και είναι σπουδαία αυτή η ανακάλυψη γιατί είναι τα αρχαιότερα ίχνη ανθρώπου που ανακαλύφθηκαν στην Ευρώπη.

Εν τω μεταξύ, περνώντας εκατομμύρια χρόνια, άρχισαν οι καταβυθίσεις στην περιοχή του σημερινού Αιγαίου. Τα νερά της θάλασσας γέμιζαν τα βυθίσματα και άρχισε σιγά σιγά να δημιουργείται το Αιγαίο πέλαγος.

Φτάνοντας στα 400 χιλιάδες χρόνια, η Ελλάδα έχει περίπου την σημερινή της μορφή. Όμως οι κόλποι Σαρωνικός, Ευβοϊκός, Κορινθιακός, Θερμαϊκός είναι ακόμα ξηρά. Η θάλασσα βρίσκεται 200 μέτρα χαμηλότερα από την σημερινή της στάθμη.

Στην Θεσσαλία συναντάμε δράση ανθρώπου πριν 100 χιλιάδες χρόνια. Εκεί ανάμεσα σε απολιθωμένα οστά ζώων βρίσκουμε και εργαλεία πέτρινα, φτιαγμένα από ανθρώπινο χέρι. Η ανακάλυψη έγινε στις όχθες του Πηνειού ποταμού κοντά στη Λάρισα.

Μπήκαμε ήδη στην περίοδο που ο άνθρωπος άρχισε να γίνεται ο πρωταγωνιστής στη γη.

Ας ονομάσουμε λοιπόν τις χρονικές περιόδους κάνοντας ένα διάγραμμα για να μπορούμε με ευκολία να ακολουθήσουμε την διαδρομή μέσα στα χρόνια.

600.000 - 100.000	Αρχαιότερη Παλαιολιθική
100.000 - 33.000	Μέση Παλαιολιθική
33.000 - 8.000	Νεότερη Παλαιολιθική
8.000 - 7.000	Μεσολιθική
7.000 - 6.000	Προκεραμική
6.000 - 5.000	Αρχαιότερη Νεολιθική
5.000 - 4.000	Μέση Νεολιθική
4.000 - 2.800	Νεότερη Νεολιθική
2.800 - 2.000	Πρώιμη Χαλκοκρατία
2.000 - 1.580	Μέση Χαλκοκρατία
1.580 - 1.100	Υστερη Χαλκοκρατία
1100 - 800	Γεωμετρική Εποχή
800 - 500	Αρχαϊκή Εποχή
500 - 323	Κλασική Εποχή
323 - 146	Ελληνιστική Εποχή
146 - 330	Ρωμαιοκρατία
330 - 1453	Βυζάντιο
1453 - 1821	Τουρκοκρατία
1821 -	Νέο Ελληνικό κράτος

Γενικά μέχρι τα 40.000 χρόνια ο άνθρωπος είναι σε εντελώς πρωτόγονη κατάσταση χρησιμοποιεί για εργαλεία κόκαλα, κοφτερά ξύλα, η πέτρες που χτυπώντας τις τις έκανε κοφτερές. Είναι κυνηγός, στήνει παγίδες στα ζώα, και ζει στις σπηλιές.

Ονομάζεται άνθρωπος του Νεάντερταλ και εξαφανίζονται τα ίχνη του γύρω στα 40.000 χρόνια.

Από αυτή την περίοδο έχουμε δείγματα και στην Αττική και μάλιστα στην περιοχή μας, στην σπηλιά του Κίτσου στο Λαύριο. Δυστυχώς δεν έχουν γίνει ακόμη εκεί συστηματικές έρευνες και έτσι δεν έχουμε άλλα στοιχεία για την ύπαρξη του ανθρώπου του Νεάντερταλ στην περιοχή μας.

Προφανώς υπάρχουν σημάδια της ζωής αυτής της περιόδου και σε άλλα σημεία της Αττικής, που περιμένουν τον ειδικό ερευνητή να τα φέρει στο φως.

Ομως αρχίζει να κάνει την εμφάνιση του ο "Homo Sapiens" ο Σοφός Άνθρωπος. Η ανάπτυξη του είναι ραγδαία. Φτιάχνει τελειότερα εργαλεία, κάνει απόπειρες να ασχοληθεί με την γλυπτική.

Στο σπήλαιο Φράχθι της Ερμιονίδας συναντάμε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ολόκληρο σκελετό αυτού του ανθρώπου που χρονολογείται γύρω στα 7.590 χρόνια.

Προχωρώντας στην προκεραμική και στην Νεολιθική περίοδο οι άνθρωποι αρχίζουν να φτιάχνουν σπίτια, οικισμούς. Τα εργαλεία είναι πιο περίπλοκα, αιχμές από οψιανό η πυριτόλιθο, δεμένες με ξύλο. Τα αντικείμενα της γλυπτικής γίνονται πιο συγκεκριμένα και περίπλοκα. Αρχίζει η κεραμεική δραστηριότητα.

Στην Αττική έχουμε δείγματα από οικισμούς της αρχαιότερης Νεολιθικής περιόδου, γύρω από την Ακρόπολη των Αθηνών, στη Γλυφάδα και έναν σημαντικό οικισμό στην Νέα Μάκρη.

Ο σημαντικότερος οικισμός της μέσης Νεολιθικής περιόδου που έχει βρεθεί είναι αυτός του Σέσκλου της Θεσσαλίας. Ένας από τους αρχαιότερους οικισμούς της Ευρώπης.

Στην Αττική οικισμός αυτής της περιόδου έχει βρεθεί στη θέση Πούσι Καλογέρι, ανάμεσα στο Πόρτο Ράφτη και την Βραυρώνα.

Στη νεότερη Νεολιθική περίοδο κατατάσσεται ο οικισμός του Διμηνιού στη Θεσσαλία, πολύ πιο οργανωμένος και με δείγματα ανώτερου πολιτισμού από αυτόν του Σέσκλου.

Από αυτή την περίοδο έχουν βρεθεί πάρα πολλές θέσεις στην Αττική δυο μάλιστα στην περιοχή μας στο Μαύρο Λιθάρι και στη Λυκουρίζα, επίσης στο Χριστό Κορωπιού, στη Ραφήνα, στη Μακρόνησο, κ.α.

Φτάσαμε λοιπόν στην περίοδο που η Αττική αρχίζει να παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ιστορία.

Επειδή η Αττική παρουσιάζει ομοιογένεια ως προς το έδαφος τους ανθρώπους και γενικά την ιστορία θα μιλήσουμε κατ' αρχάς γενικά για την ιστορία της Αττικής. Αργότερα θα εξειδικεύσουμε την ιστορία ως προς την περιοχή της Αναβύσσου σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα και τις υποθέσεις των μελετητών.

Φυσικά ότι πούμε για την Αττική ισχύει και για την Αναβύσσο ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν ευρήματα που να το επιβεβαιώνουν.

Για παράδειγμα το ότι δεν έχουν βρεθεί ακόμα λείψανα Μυκηναϊκής περιόδου, δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχε εδώ ζωή εκείνη την περίοδο. Απλώς είτε δεν έχουν βρεθεί ακόμη είτε έχουν καταστραφεί από νεότερες επεμβάσεις.

Όπως είπαμε λοιπόν τα πρώτα σημάδια κατοίκησης της Αττικής εμφανίζονται στη σπηλιά του Κίτσου στο Λαύριο πριν 40.000 χρόνια. Δεν είναι όμως με σιγουριά επιβεβαιωμένη η χρονολογία αυτή, γιατί ακόμη δεν έχει γίνει συστηματική έρευνα.

Όμως με σιγουριά ξέρουμε ότι κατά την αρχαιότερη Νεολιθική περίοδο 6.000-5.000 υπήρχε οικισμός που άκμασε στην Νέα Μάκρη, με ιδιόμορφη κεραμεική.

Την εποχή αυτή και μέχρι το 2.000 την Αττική την κατοικούν οι Πελασγοί, ένα από τα προελληνικά φύλλα.

Στην νεότερη Νεολιθική περίοδο 4.000-2.800 όμως τα παράλια της Αττικής γεμίζουν οικισμούς. Μακρόνησος, σπηλιά Κίτσου, Μαύρο λιθάρι Αναβύσσου, Λυκουρίζα, Άγιος Κοσμάς, Γλυφάδα, Ακρόπολη, Νέα Μάκρη, Ραφήνα, Πόρτο Ράφτη, Κορωπί, κ.α.

Η προτίμηση των Νεολιθικών ανθρώπων για την παραλία μπορεί να εξηγηθεί από τα εξής.

Πρώτον ότι ήταν κοντά στα λιμάνια που τους συνέδεαν με τις κυκλάδες και την απέναντι ακτές της πελοποννήσου από την μια και της Εύβοιας από την άλλη. Το εμπόριο ήταν μια από τις ζωτικές δραστηριότητες των ανθρώπων, όπως και η αλιεία.

Δεύτερον τα εδάφη στα παράλια είναι γενικά προσχωσιγενή και αμμώδη, άρα εύκολα καλλιεργήσιμα με τα πρωτόγονα μέσα της εποχής εκείνης.

Τρίτον το κλίμα είναι μαλακότερο στα παράλια και για τους ανθρώπους εκείνης της εποχής με τα περιορισμένα μέσα αυτό ήταν ζωτικής σημασίας. Ακόμη και σήμερα όταν στην Κερατέα έχει μισό μέτρο χιόνι, στην Αναβύσσο μόλις μετά βίας ρίχνει λίγες νιφάδες.

Ακόμη πρέπει να πούμε ότι δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι έχουν βρεθεί όλοι οι οικισμοί αυτής της περιόδου, γιατί η θάλασσα από τότε ανέβηκε κατά 5-6 μέτρα οπότε είναι πολύ πιθανό να έχουν σκεπαστεί με νερά πολλοί παραθαλάσσιοι από αυτούς τους οικισμούς.

Μπαίνουμε πια, μετά το 2.800, στην εποχή της χαλκοκρατίας την εποχή που αναπτύχθηκαν οι μεγάλοι Ελληνικοί πολιτισμοί των Μυκηνών και της Κρήτης, ο Μυκηναϊκός και ο Μινωϊκός.

Ο Ελληνικός πολιτισμός αρχίζει να ανθίζει και να εξελίσσεται με ταχείς ρυθμούς. Η πρώτη μεγάλη άνθιση της Ελλάδας έχει αρχίσει.

Όμως ας πάρουμε τα πράγματα με την σειρά .

Την περίοδο της πρώιμης χαλκοκρατίας 2.800-2.000 αναπτύσσονται στην Ελλάδα τρεις παράλληλοι μα όχι και τελείως ανεξάρτητοι πολιτισμοί.

Ο Πρωτοελλαδικός στην Πελοπόννησο και την ηπειρωτική Ελλάδα, ο Πρωτοκυκλαδικός στις Κυκλάδες, και ο Προανακτορικός στην Κρήτη.

Εκείνο που χαρακτηρίζει την εποχή είναι το σταδιακό πέρασμα από τον λίθο στο μέταλλο , τον χαλκό. Οι εμπορικοί δρόμοι ήταν ανοιχτοί και τολμηροί θαλασσοπόροι έπαιρναν και έφερναν ιδέες και εμπορεύματα από όλη τη λεκάνη της Μεσογείου. Αυτός είναι και ο λόγος που οι Ελληνικοί πολιτισμοί αυτής της εποχής άνθισαν κοντά στη θάλασσα.

Στην Αττική την πρώιμη Χαλκοκρατία αναπτύσσονται, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα έρευνες, 35 οικισμοί.

Στην περιοχή μας έχουμε τους εξής σπουδαίους οικισμούς.

Στον Άγιο Νικόλα υπάρχουν ίχνη Πρωτοελλαδικού οικισμού, στον λόφο μάλιστα διακρίνονται οχυρώσεις και μεγάλη κλειστή δεξαμενή νερού. Έχουν παρατηρηθεί και σκουριές σαν του Λαυρίου που σημαίνει ότι εκεί στην Πρωτοελλαδική περίοδο γινόταν επεξεργασία μετάλλων. Δυστυχώς όμως δεν έχουν γίνει ακόμα συστηματικές έρευνες.

Επίσης στην θέση Πυργάκι του Καταφυγιού κάτω από τον πύργο, στις πλαγιές του λόφου βρέθηκαν εκτεταμένα ίχνη μεγάλου οικισμού αυτής της περιόδου.

Επίσης στο νησάκι Αρτσιντά υπάρχει οικισμός αυτής της εποχής, τμήμα του οποίου διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Στην υπόλοιπη Αττική έχουμε:

Στον Άγιο Κοσμά όπου ανακαλύφθηκε οικισμός που τον ίδρυσαν Κυκλαδίτες έμποροι οψιανού όπου τον επεξεργαζόταν και τον πουλούσαν στους ντόπιους. (Οψιανός είναι ένα πολύ σκληρό ηφαιστειακό πέτρωμα που βρίσκεται μόνο στην Μήλο.

Χρησίμευε στους ανθρώπους της Νεολιθικής εποχής να φτιάχνουν τσεκούρια μαχαίρια και άλλα εργαλεία).

Στο ύψωμα Βελατούρι της Κερατέας, ανακαλύφθηκε οικισμός ενός περίπου στρέμματος.

Στο Ρούτζερι επίσης της Κερατέας.

Στο Λαύριο μέσα στο περίβολο του εργοστασίου της Δ.Ε.Η.
Στο Σούνιο.

Στον Άγιο Δημήτρη.

Περνάμε στην Μέση Χαλκοκρατία 2.000-1580. Μια περίοδο που παρατηρείται γενικά μια ύφεση στην ανάπτυξη.

Ειδικά στην Αττική την περίοδο αυτή παρατηρείται μια ανεξήγητη μείωση των οικισμών από 35 της προηγούμενης περιόδου σε 6 αυτήν την περίοδο. Δυστυχώς δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς για να δώσουν μια εξήγηση αυτής της μείωσης.

Από έρευνες όμως που έχουν γίνει σε άλλους οικισμούς αυτής της περιόδου και από καταστροφές που έχουν παρατηρηθεί σε αυτούς μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αυτή είναι η εποχή της καθόδου των Αχαιών. Και φυσικά μια τέτοια βίαιη εισβολή δημιούργησε για πολλά χρόνια αναστάτωση και μαρασμό. Από την άλλη μεριά όμως αυτή είναι και η εποχή που ο πληθυσμός της Ελλάδας παίρνει τα ελληνικά χαρακτηριστικά και γίνεται σχετικά ομοιογενής, μιας και οι Αχαιοί είναι καθαρά ελληνικό φύλλο.

Όμως περνάμε πια στην ύστερη Χαλκοκρατία 1.580-1.100 που μέσα σε αυτήν έλαμψαν ο Μυκηναϊκός και ο Μινωικός πολιτισμός.

Καταπληκτικά ανάκτορα, που προκαλούν το δέος, χτίζονται στην Κρήτη. Κνωσός, Φαιστός, Μάλια, Ζάκρος.

Στην Πελοπόννησο οι πολύχρυσες Μυκήνες, η κυκλώπεια Τίρυνθα, η πλούσια Πύλος.

Στις Κυκλάδες η Σαντορίνη μας αποκάλυψε έναν πολύ καλά διατηρημένο και πλούσιο οικισμό, αυτής της εποχής, στο Ακρωτήρι.

Στην Αττική βλέπουμε μια νέα άνθιση. 23 οικισμοί αυτής της περιόδου, έχουν ανακαλυφθεί. Στον Θορικό, στη Βραυρώνα, στα Σπάτα, στη Λούτσα, στο Κορωπί, στον Άγιο Κοσμά όπου μάλιστα τα ίχνη δείχνουν ότι ήταν οικισμός ψαράδων πορφύρας.

Στην Ανάβυσσο, αναφέρει η αρχαιολόγος Ολγα Κακαβογιάνη έχει βρεθεί χωρίς όμως να ερευνηθεί, τέτοιος οικισμός.

Προς το τέλος αυτής της εποχής, κατά τους ιστορικούς, τοποθετείται και ο μύθος του ήρωα Θησέα που έσωσε την Αττική από τα δεινά που την μάστιζαν και ένωσε όλες τις

μικρές και ανεξάρτητες πόλεις σε ένα μεγάλο κράτος με πρωτεύουσα την Αθήνα.

Αυτό επιβεβαιώνεται κατά κάποιο τρόπο και από την πληροφορία ότι από την Αττική αναφέρεται μόνο η Αθήνα στον κατάλογο αποστολής πλοίων στο Τρωικό πόλεμο.

Η συνένωση όλων των πόλεων στην Αττική, ήταν σχετικά εύκολη, γιατί ήταν φυλετικά ομοιογενής. Όλοι οι κάτοικοι της ήταν Ιωνες.

Ηδη όμως από τον βορρά έχουν αρχίσει να κατεβαίνουν νέα Ελληνικά φύλλα, οπλισμένοι με σιδερένια όπλα, τρομεροί πολεμιστές, οι Λωριείς. Ρημάζουν στο διάβα τους τα πάντα για να επιβληθούν. Οι πολιτισμένοι και χαλκόφρακτοι Μυκηναίοι υποχωρούν μπροστά στην τρομερή πίεση των "σιδερένιων πολεμιστών".

Υπολείμματα καμένων ανακτόρων μαρτυρούν σήμερα εκείνη την εποχή των βίαιων ανακατατάξεων.

Μπαίνουμε πια στους σκοτεινούς αιώνες. Ο Ελληνικός μεσαίωνας έχει αρχίσει. Ο σπουδαίος πολιτισμός των Μυκηναϊκών χρόνων έχει καταστραφεί. Θα περάσουν 4-5 αιώνες για να αρχίσει η άνθιση του νέου πολιτισμού που θα οδηγήσει στον μεγάλο πολιτισμό της Κλασικής Ελλάδας.

Αυτή την περίοδο όμως, παγιώνεται η Ελληνική συνείδηση. Επικρατεί το Ελληνικό αλφάβητο παντού, επικρατούν οι θεοί του Ολύμπου.

Τα παλιά Αχαϊκά φύλλα πιεσμένα από τους εισβολείς αναγκάζονται να μεταναστεύσουν σε όλη σχεδόν την Μεσόγειο.

Αυτή την εποχή ιδρύονται οι περίφημες Ελληνικές αποικίες στα παράλια της Μικράς Ασίας, στην Κάτω Ιταλία, στη Γαλλία, στην Ισπανία, στον Εύξεινο Πόντο.

Οι Ιωνες είχαν εγκατασταθεί στο κεντρικό τμήμα της Μικράς Ασίας (Σμύρνη, Φώκαια, κ.λ.π.), οι Αιολείς στο βόρειο μέρος (Λέσβο, Τένεδο, κ.λ.π.).

Απόγονοι αυτών των Ελλήνων, αποίκων της Μικράς Ασίας, είμαστε εμείς οι πρόσφυγες που ήρθαμε μετά τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922 και εγκατασταθήκαμε στη περιοχή της Αναβύσσου.

Είχαμε ζήσει εκεί 3.000 χρόνια και είχαμε αναπτύξει τον θαυμάσιο Μικρασιατικό πολιτισμό. Πολλά βάρβαρα έθνη κατέκτησαν κατά καιρούς την γη της Μικρασίας. Όλοι όμως κατακτήθηκαν από το Ελληνικό πνεύμα. Μόνο οι Τούρκοι κατάφεραν να μας ξεριζώσουν και να χαθεί έτσι για πάντα ο Ελληνισμός της Μικρασίας.

Στην Αττική, που δεν κατακτήθηκε ποτέ από τους Λωριείς, υπάρχει μια μεγάλη πτώση του αριθμού των οικισμών. Από την μια οι πόλεμοι από την άλλη οι μεταναστεύσεις

ερήμωσαν την Αττική γη. Μόνο ενός οικισμού τα υπολείμματα έχουν εντοπιστεί, του οικισμού στο Θορικό.

Όσο όμως προχωρούν οι αιώνες, αρχίζει πάλι η ανάπτυξη. Είμαστε πιά στην ακμή της Γεωμετρικής εποχής.

Τρεις μεγάλοι και πλούσιοι οικισμοί έχουν εντοπιστεί στην Αττική την Γεωμετρική Εποχή. Στο Θορικό, στη Μερέντα, και στην Ανάβυσσο.

Δεν έχει εντοπιστεί ακριβώς η θέση του γεωμετρικού οικισμού στην Ανάβυσσο. Έχουν εντοπιστεί όμως δυο νεκροταφεία Γεωμετρικών Χρόνων. Ένα ανακαλύφθηκε στον Άγιο Γιώργη το 1911 από τον MILCHHOFEN, σχετικά φτωχό. Και ένα πολύ πλούσιο νεκροταφείο ανακαλύφθηκε το 1967 στον Άγιο Παντελεήμονα, στο κτήμα Νικολάου. Αυτό σημαίνει ότι στην περιοχή ανθούσαν τουλάχιστον δυο μεγάλοι οικισμοί την Γεωμετρική εποχή.

Κάπου εδώ και συγκεκριμένα το 776 με την πρώτη Ολυμπιάδα αρχίζουν και οι Ιστορικοί Χρόνοι. Δεν θα στηριζόμαστε μόνο σε υποθέσεις και εικασίες. Από δω και πέρα θα έχουμε και γραπτές ιστορικές μαρτυρίες.

Όμως πριν πούμε στην ιστορική εποχή ας πούμε λίγα λόγια ακόμη για την προϊστορική εποχή όπως διασώθηκε μέσα από μύθους.

Ας πούμε πρώτα ένα μύθο για την ονομασία του Σαρωνικού κόλπου.

Ο Σάρων ήταν αρχαίος βασιλιάς της Τροιζήνας παλαιότερος του Τροιζήνος. Κάποτε λοιπόν αυτός ο βασιλιάς καθώς κυνηγούσε το ιερό ελάφι της Αρτεμης έπεσε στην θάλασσα και πνίγηκε. Από τότε πήρε το όνομα του αυτή η θάλασσα και λέγεται Σαρωνικός κόλπος.

Ο Τροιζήν, που έδωσε το όνομα του στην Τροιζήνα της Πελοποννήσου είχε δυο γιους τον Ανάφλυστο και τον Σφηττό. Όταν πέθανε όμως δεν άφησε το βασίλειο του στα παιδιά του αλλά στον αδελφό του τον Πιθθέα. Κόρη του Πιθθέα ήταν η Αίθρα που παντρεύτηκε τον Αιγέα και γέννησε τον Θησέα.

Δηλαδή ο δικός μας ήρωας ο Ανάφλυστος που έδωσε το όνομα του στη περιοχή μας, ήταν πρώτος ξάδελφος της μητέρας του Θησέα, δηλαδή ήταν θείος του Θησέα.

Ο Ανάφλυστος, επειδή δεν είχε βασίλειο πέρασε απέναντι στην Αττική και ίδρυσε δική του πόλη τον Ανάφλυστο.

Το ίδιο έκανε και ο αδελφός του ο Σφηττός και ίδρυσε τον Σφηττό, το σημερινό Μαρκόπουλο, η κατ' άλλους το σημερινό Σταυρό.

Γενάρχης των Ιώνων της Αττικής, που ήταν απόγονοι των Αχαιών, ήταν ο Ιών.

Αυτός είχε χωρίσει την Αττική σε 4 φυλές, τους οπλίτας, τους εργαδείς (εργάτες), τους γαλέοντες (γεωργούς) και τους αιγοκουρείς (κτηνοτρόφους).

Όλη η Αττική όμως ήταν χωρισμένη σε πολλά αυτόνομα κρατίδια, και ήταν συχνές οι συγκρούσεις μεταξύ τους.

Όπου ήρθε ο Θησέας, ο οποίος ξεκαθάρισε την Αττική από όλα τα κακά (άθλοι του Θησέα), αποτίναξε τον ζυγό της Κρήτης (Μινώταυρος) και ένωσε όλες τις μικρές πόλεις υπό την αρχηγία της Αθήνας.

Μετά τον Θησέα βασίλευσαν 12 βασιλιάδες με τελευταίο τον Κόδρο.

Γνωστός ο μύθος του Κόδρου που υπακούοντας στον χρησμό, αφίθηκε να σκοτωθεί από στρατιώτη των Λωριαίων, για να σωθεί η πόλη της Αθήνας. Και η πόλη μεν σώθηκε από τους Λωριείς, αλλά μετά τον Κόδρο η βασιλεία σιγά σιγά έφθινε και η εξουσία πέρασε στα χέρια των ευγενών πλουσίων, στην αριστοκρατική βουλή του Αρείου Πάγου.

Ταραχές όμως ξεσπούν όταν η τάξη των εμπόρων και των τεχνιτών αποκτά οικονομική ισχύ και ζητά μερίδιο από την εξουσία. Όλος ο 8ος αιώνας περνά με ταραχές και εμφυλίους.

Το 621 ο Δράκων γράφει τους πρώτους νόμους στην Ευρώπη. Κωδικοποιεί τις μέχρι τότε συνήθειες και παραδόσεις. Είναι πολύ σκληροί νόμοι και δεν γίνονται αποδεκτοί.

Το 594 Ο Σόλων νομοθετεί προσπαθώντας να συμβιβάσει τις αντιμαχόμενες τάξεις. Καταργεί τα χρέη (Σεισάχθεια), ορίζει αναλογική φορολογία, καθορίζει νομισματικό σύστημα, καθιερώνει τον θεσμό των χορηγών. Στον πολιτικό τομέα καθιερώνει την βουλή των 400 με κλήρωση των βουλευτών. Ιδρύει δικαστήριο την Ηλιαία από 5.000 δικαστές που εκλέγονται με κλήρο. Και το κυριότερο ιδρύει την εκκλησία του Δήμου, όπου συμμετέχουν όλοι όσοι συμπλήρωσαν το 20ο έτος και έχουν πολιτικά δικαιώματα.

Επειδή όμως περιόρισε τα δικαιώματα όλων, για να τα μοιράσει πιο δίκαια, η νομοθεσία του δεν έγινε αρεστή. Ήδη τρία κόμματα τσακώνονται για την εξουσία, οι πεδιακοί (πλούσιοι γαιοκτήμονες), οι παράλιοι (έμποροι, ναυτικοί), οι Λιάκριοι (εργάτες, μικροκτηματίες).

Επικρατεί ο Πεισίστρατος αρχηγός των Λιακρίων που εγκαθιδρύει τυραννία. Παρόλο που κυβέρνησε καταργώντας τους δημοκρατικούς θεσμούς, η περίοδος της διακυβέρνησης του κρίνεται θετική για την Αττική. Υπάρχει μεγάλη οικονομική ανάπτυξη, το κράτος αποκτά ισχύ, γίνονται πολλά μεγάλα δημόσια έργα.

Η περιοχή μας γνώρισε πολύ μεγάλη ανάπτυξη αυτή τη περίοδο όπως μαρτυρούν τα μεγάλα και πλούσια νεκροταφεία που ανακαλύφθηκαν.

Τα Γεωμετρικά νεκροταφεία στον Άγιο Γιώργη και στον Άγιο Παντελεήμονα, οι καταπληκτικοί Κούροι Αριστόδικος και Κροίσος, Η θεά του Βερολίνου, ο Κούρος της Νέας Υόρκης, ο Κούρος Του Μονάχου, είναι μοναδικά ευρήματα που δείχνουν τον πλούτο και την πολιτιστική ακμή της περιοχής.

Οι απόγονοι του Πεισίστρατου όμως, κυβέρνησαν καταπιεστικά και μετά από εξέγερση εκδιώχτηκαν από την εξουσία.

Το 508, εκλέγεται ο Κλεισθένης από την Αλκμαιωνίδα φυλή, να φτιάξει νέους νόμους. (Κατά μια εκδοχή πατρίδα του Κλεισθένη ήταν ο Ανάφλυστος, δηλαδή η περιοχή μας).

Εφτιαξε λοιπόν ο Κλεισθένης, ένα από τα πιο λαμπρά δημοκρατικά συστήματα διακυβέρνησης στον κόσμο μέχρι σήμερα. Αξίζει τον κόπο να σταθούμε λίγο στο σύστημα αυτό, γιατί πάνω σ αυτό στηρίχτηκε όλο το μετέπειτα μεγαλείο της Αθήνας.

Χώρισε λοιπόν την Αττική σε 3 ζώνες Αστυ, Παραλία, Μεσόγεια. Τον πληθυσμό τον χώρισε σε 10 Φυλές και την κάθε φυλή σε 10 Δήμους. Κάθε Δήμος είχε Δήμαρχο και δική του περιοχή.

Κάθε φυλή έστελνε με κλήρωση 50 βουλευτές στην βουλή των Πεντακοσίων. Κάθε μήνα κυβερνούσε μια φυλή και κάθε μέρα του μήνα (24 ώρες) κυβερνούσε ο κάθε βουλευτής.

Δηλαδή η θητεία του ανωτάτου άρχοντα ήταν μια μέρα και ποτέ ξανά δεν είχε δικαίωμα να εκλεγεί.

Αλλά και για να προστατευθεί η δημοκρατία από τυχόν ισχυρούς πολιτικούς, εφάρμοσε τον θεσμό του εξοστρακισμού. Γινόταν ψηφοφορία και αν κάποιου το όνομα πλειοψηφούσε, έστω και αν δεν είχε κάνει τίποτε, εξοριζόταν από την πόλη, επειδή τον θεωρούσαν επικίνδυνο για τη Δημοκρατία.

Την περιοχή που σήμερα καταλαμβάνει η περιοχή της Αναβύσσου κατά την αρχαιότητα την καταλάμβανε η Τριτύς του Ανάφλυστου, κατά τη διοικητική διαίρεση του Κλεισθένη, του 6ου π.Χ. αιώνα.

Σε αυτή την Τριτύ ανήκαν οι Δήμοι :

ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΛΥΣΤΟΥ Πατρίδα του Κλεισθένη

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΛΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΤΡΟΠΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΒΗΣΣΑΣ

Επίσης στην περιοχή, χωρίς όμως να ανήκει στην Τριτύ του Ανάφλυστου, ήταν και ο

ΔΗΜΟΣ ΦΡΕΑΡΙΩΝ Πατρίδα του Θεμιστοκλή

Έχει ήδη ανατείλει ο Χρυσός Αιώνας.

Οι νίκες στο Μαραθώνα και τη Σαλαμίνα κατά των Περσών, αναδείχνουν και στερεώνουν την ισχύ και υπεροχή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Κτίζεται ο Παρθενώνας.

Είναι η στιγμή που το ανθρώπινο πνεύμα έχει αγγίξει τις υψηλότερες κορυφές του, και μετουσιώνοντας την ύλη, γεννά αριστουργήματα.

Δεκάδες τύμβοι, νεκροταφεία, ιερά, αυτής της περιόδου, γεμάτα καλλιτεχνικούς θησαυρούς, έχουν ανακαλυφθεί στην περιοχή μας.

Μέσα και γύρω από τον οικισμό της Αγροτικής Τράπεζας, στο χωριό της Φώκαιας, στο Καταφύγι, στο Προφήτη Ηλία, στο Θυμάρι, στο Χάρακα, στον Άγιο Γιώργη, στη Βόντα, στον Άγιο Παντελεήμονα, στο Αρί, στη Τζαρτζαβίλα, γύρω από το Βαλμά, στη φέριζα, στον Ολυμπο, στον Μελισσοουργό, στη Θέρμη, κ.α.

Μετά έρχεται ο Πελοποννησιακός πόλεμος. Αρχίζει η κατάρρευση.

Σιγά σιγά η Αθηναϊκή Δημοκρατία χάνει την δύναμη της. Οι Μακεδόνες κατεβαίνουν στη νότια Ελλάδα και δυναμικά ενώνουν όλους τους Έλληνες υπό την ηγεμονία τους.

Η Αθήνα δεν θα ξαναποκτήσει ποτέ την πολιτική και στρατιωτική ισχύ της.

Όμως η Αττική θα παραμείνει το κέντρο του Ελληνικού πολιτισμού για πολύ καιρό ακόμα.

Για πολλούς αιώνες μετά, άνθρωποι από όλο τον κόσμο θα έρχονται στην Αθήνα "Ελληνικής παιδείας μετέχοντες"

Οι Ρωμαίοι θα κατακτήσουν την Ελλάδα και θα κατακτηθούν πνευματικά από αυτή. Η Ελληνική φιλοσοφία και η τέχνη διαπερνούν από άκρη σε άκρη τον Ρωμαϊκό πολιτισμό. Πολλοί Ρωμαίοι Αυτοκράτορες και αξιωματούχοι λατρεύουν την Ελλάδα και την πλουτίζουν με μεγάλα έργα. Σπουδαία Ρωμαϊκά έργα έγιναν και στη περιοχή της Αναβύσσου.

Το Αδριάνειο Υδραγωγείο στον Ολυμπο είναι ένα πολύπλοκο και μεγάλο έργο ύδρευσης της περιοχής που όμως δεν έχει ακόμα μελετηθεί από τους αρχαιολόγους.

Θέρμες, αγροικίες νεκροταφεία των Ρωμαϊκών χρόνων, δείχνουν ότι η περιοχή ήταν πυκνοκατοικημένη και κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο.

Με την επικράτηση όμως του Χριστιανισμού και την συντριβή της αρχαίας Ελληνικής θρησκείας, παρακμάζει και ο Ελληνικός πολιτισμός.

Ο ηρωικός αυτοκράτορας Ιουλιανός, κάνει μια τελευταία προσπάθεια να αναστήσει το αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Μάταια όμως.

Το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα, κυνηγημένο αμείλικτα από φανατικούς χριστιανούς, θα βυθιστεί για πάντα στα σκοτάδια του Μεσαίωνα.

Μετά από πολλούς αιώνες, θα σκύψει η Ευρώπη ευλαβικά στα αρχαία Ελληνικά νάματα, για να δημιουργήσει τη δική της Αναγέννηση.

Όμως και εδώ στην Αττική στη κοιτίδα του, το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα έχει αρχίσει να σβήνει.

Μικρές και μεγάλες εκκλησίες χτίζονται πάνω στα κατεστραμμένα αρχαία ιερά.

Δεκάδες μικρές ερειπωμένες εκκλησίες υπάρχουν στην περιοχή.

Η μεγάλη παλαιοχριστιανική Βασιλική του Ολύμπου, δείχνει με το μέγεθος και τη κατασκευή της, ότι η περιοχή εξακολουθεί να ακμάζει οικονομικά και κατά την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο.

Η αρχαία φήμη του πλούτου της περιοχής όμως, προκαλεί κάθε είδους κατακτητές και ορδές ληστών και πειρατών.

Ούνοι, Βησιγότθοι, Οστρογότθοι, Νορμανδοί, Σλάβοι κάνουν επιδρομές στην Ελλάδα, καταστρέφοντας και λεηλατώντας.

Οι οικισμοί στην Αττική, συρρικνώνονται και μεταφέρονται στην ενδοχώρα. Καταφύγι, Μεσοχώρι, Αρί είναι οικισμοί που με το όνομα και τη θέση τους δείχνουν την αγωνία των κατοίκων για ασφάλεια.

Πύργοι στις κορυφές των λόφων, στο Καταφύγι, στην Αγία Βαρβάρα, στο Προφήτη Ηλία, κ.α. χρησιμεύουν σαν παρατηρητήρια και σαν προφυλακές αναχαίτισης των επιδρομών.

Η περιοχή όμως συνεχώς παρακμάζει.

Γύρω στα 1200 μ.Χ. πέφτει στα χέρια των Φράγκων οι οποίοι ιδρύουν στην περιοχή της Αττικής το Δουκάτο των Αθηνών.

Οι Τούρκοι, το 1456, με επικεφαλής τον ίδιο τον Μωάμεθ, παίρνουν την Αθήνα και την Αττική από τον Φράγκο διοικητή της Ατζαγιόλη (ή Ατζαλιώτη).

Η Αττική όμως και πάλι δεν ηούχασε.

Αναφέρουμε πολύ συνοπτικά μερικά σημαντικά γεγονότα της ιστορίας της Αττικής μέχρι την επανάσταση του 1821.

1466 Οι Βενετσίανοι παίρνουν προσωρινά την Αθήνα από τους Τούρκους.

1522 Λοιμός στην Αθήνα και την Αττική.

1647 Νίκη των Βενετσιάνων κατά των Τούρκων στο Πόρτο Ράφτη Αττικής.

1687 Οβίδα από πυροβόλο του Μοροζίνη που πολιορκούσε την Ακρόπολη χτυπάει τον Παρθενώνα, που οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν για πυριτιδαποθήκη. Ένα μεγάλο μέρος του παρθενώνα, που μέχρι τότε ήταν ανέπαφος, γκρεμίζεται. Ο Μοροζίνι κατακτά τελικώς την Αθήνα.

1688 Ο Μοροζίνι εγκαταλείπει την Αθήνα, που ξαναπέφτει στα χέρια των Τούρκων. Παίρνει όμως μαζί του δυο αρχαία μαρμάρινα λιοντάρια. Πρόδρομος του Ελγίνου.

1770 Στα "Ορλωφικά", ο κουρσάρος Μητρομάρας καταλαμβάνει την Σαλαμίνα και κάνει επιδρομές σε όλη την Αττική.

1789 Πανούκλα στην Αθήνα και την Αττική.

1800 Ο Άγγλος Λόρδος Θωμάς Έλγιν αρχίζει να ξηλώνει τα γλυπτά του Παρθενώνα και να τα μεταφέρει στην Αγγλία. (Τα περίφημα Ελγίνεια μάρμαρα.)

1809 Ο Λόρδος Μπάυρον έρχεται για πρώτη φορά στην Αθήνα, και περιηγείται την Αττική.

25 Μαρτίου 1821. Η φωτιά της Ελληνικής Επανάστασης κατά του Τουρκικού ζυγού, έχει ανάψει σε όλη την Πελοπόννησο.

1 Απριλίου 1821. Τα παλικάρια, Μελέτης Βασιλείου από τη Χασιά, Αναγνώστης Κιουρκατιώτης από το Μενίδι, Γιάννης Ντάβαρης από το Λιόπеси και ο Δήμος Αντωνίου, ξεκινούν την επανάσταση στην Αττική.

25 Απριλίου. Τα παλικάρια του Μελέτη Βασιλείου καταλαμβάνουν την πόλη της Αθήνας. Οι Τούρκοι κλείνονται στην Ακρόπολη.

28 Απριλίου 1821. Ανεβαίνουν σε επίσημη τελετή τα ελληνικά λάβαρα στο τούρκικο διοικητήριο της Αθήνας.

Όμως οι Τούρκοι κατέχουν την Ακρόπολη που ήταν καλά οχυρωμένη.

Για πάνω από 10 χρόνια κρατάει ο κλεφτοπόλεμος για την κυριαρχία στην Αττική. Έλληνες και Τούρκοι καταλαμβάνουν διαδοχικά την Ακρόπολη.

Η Αττική όλα αυτά τα χρόνια είναι σχεδόν έρημη. Οι κάτοικοι έχουν φύγει στα νησιά.

Επιστρέφουν το 1830 με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου. Οι Τούρκοι όμως φεύγουν οριστικά από την Αττική στις 31 Μαρτίου 1833.

Φεύγουν όμως με το δικαίωμα, βάσει του Πρωτοκόλλου, να πουλήσουν τα κτήματα τους πρώτα. Έτσι δημιουργήθηκε το τεράστιο ιδιοκτησιακό πρόβλημα της Αττικής όπου δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου δημόσια κτήματα.

Οι Τούρκοι πούλησαν πραγματικά η εικονικά κάθε πέτρα και βουνοκορφή της Αττικής, επειδή τάχα ήταν Τσιφλίκι τους. Και βεβαίως δεν έλειψαν οι Έλληνες και ξένοι αετονύχηδες που τα "αγόρασαν".

Έτσι βρίσκονται σήμερα "ιδιοκτήτες" που διεκδικούν κάθε βουνοκορφή της Αττικής, ότι τάχα ήταν αγρόκτημα που αγόρασαν από τους Τούρκους.

1830 Ο Σπυρίδων Μάρκελος και ο γιος του Αντώνιος αγοράζουν με ιδιωτικό έγγραφο το τσιφλίκι "Όλυμπος-Καταθήκι-Φοινικιά" από τους Τούρκους Σαντίκ Αγά του Βείζη και Σερίφαγα Μαρμπέρη γαμπρό του πρώτου. Τα όρια του τσιφλικιού, (όπως πολύ γενικά και αόριστα περιγράφονται) συμπίπτουν περίπου με τα όρια της περιοχής που ονομάζεται *Ανάβυσσος*, δηλαδή από το *Λαγονήσι* μέχρι το *Θυμάρι* τον *προφήτη Ηλία* το *Αρί* τον *Όλυμπο* και τη *Φοινικιά*.

1835 Ιδρύεται ο Δήμος *Λαυρίου* και περιλάμβανε τους σημερινούς Δήμους και Κοινότητες, που τότε ήταν μικροί ολιγοάνθρωποι οικισμοί, *Λαυρίου*, *Κερατέας*, *Καλυβίων*, *Αναβύσσου*, *Φώκαιας*, *Σαρωνίδας*,

1890 Χωρίζεται ο πιο πάνω δήμος *Λαυρίου*, σε δυο, στον δήμο *Σουνιέων*, που περιλάμβανε το σημερινό δήμο *Λαυρίου* και το δήμο *Θορικίων* που περιλάμβανε όλους τους υπόλοιπους.

1912 Χωρίζεται ο Δήμος *Θορικίων* στις Κοινότητες, *Κερατέας* και *Καλυβίων*.

Η Κοινότητα *Κερατέας* περιλάμβανε τους συνοικισμούς: *Κερατέα*, *Αρή*, *Ανάβυσσος*, *Αυλάκι*, *Βίλια*, *Βρωμοπούσι*, *Λάρδεζα*, *Δημολιάκι*, *Δασκαλειό*, *Διψέλιζα*, *Συντερική*, *Κάτω δασκαλειό*, *Μερκάτι*, *Λεγραινά*, *Σπηλιαζέζα*, *Τογάνι*, *Φωφόλα*, *Μετόχι Αναβύσσου* και *Πλάκα*.

Η Κοινότητα *Καλυβίων* περιλάμβανε τους συνοικισμούς: *Καλύβια* και *Όλυμπος*.

1919 Ο Ελληνικός στρατός αποβιβάζεται στη Σμύρνη. Μετά από 20 αιώνες τα παράλια της Μικρασίας είναι και πάλι υπό Ελληνική διοίκηση.

1922 Η Μικρασιατική καταστροφή. Η ήττα και υποχώρηση του Ελληνικού στρατού. Ο τούρκικος στρατός επιδίδεται σε μαζικές σφαγές και καταστροφές. Στόχος είναι να ξεριζωθεί το Ελληνικό στοιχείο από τις προαιώνιες Μικρασιατικές εστίες του. Αλλόφρονες οι κάτοικοι των παραλίων εγκαταλείπουν με κάθε μέσο τη πατρίδα τους. Πολλοί δεν τα καταφέρνουν. Χιλιάδες οι νεκροί μένουν πίσω.

Οι Φωκιανοί και οι Βουρλιώτες περνούν με καΐκια στη Μυτιλήνη και κατόπιν έρχονται στον Πειραιά.

Αύγουστος του 1924. Οι Έλληνες της Καππαδοκίας εγκαταλείπουν τις εστίες τους, μετά από τη συμφωνία ανταλλαγής των πληθυσμών, και φτάνουν με πλοίο στον Πειραιά.

Νοέμβρης του 1924. Αποβιβάζονται στο Λαύριο οι Πρόσφυγες από την Αρετσού της Μικράς Ασίας, μετά από τη συμφωνία ανταλλαγής. Σε λίγο καιρό μετά από ενέργειες του συμπατριώτη τους Χρίστου Καμπανίδη, γίνεται η εγκατάσταση τους στην περιοχή Αναβύσσου, προσωρινά σε σκηνές. Συμπτωματικά την ίδια μέρα γίνεται και η εγκατάσταση των προσφύγων από την Φώκαια στη παραλία της Αναβύσσου.

1925 Το Υπουργείο Γεωργίας απαλλοτριώνει μέρος του τσιφλικιού, από τους κληρονόμους των Μάρκελων υπέρ των προσφύγων Αναβύσσου και Παλαιάς Φώκαιας, με συνοπτικές διαδικασίες λόγω της επείγουσας κατάστασης, και χωρίς να πολυψάξει το ιδιοκτησιακό.

Ακολουθεί η διανομή των αγροκτημάτων στους πρόσφυγες της Αναβύσσου και της Φώκαιας.

Η κάθε οικογένεια Αναβυσσιωτών πήρε 60 στρέμματα αγρών και ένα σπίτι 50 μ².

Η κάθε οικογένεια Φωκιανών πήρε 40 στρέμματα αγρών και ένα σπίτι 50 μ².

Επίσης παραχωρήθηκαν συνολικά 100 στρέμματα αγροί στους βοσκούς της περιοχής Φώκαιας, καθώς και στους βοσκούς της περιοχής Αναβύσσου από ένα οικόπεδο μέσα στον οικισμό Βλάχικα

1927 Ο συνοικισμός *Ανάβυσσος* αποσπάται από την κοινότητα Κερατέας και προσαρτάται στην Κοινότητα Καλυβίων.

1929 Ο συνοικισμός *Ανάβυσσος* της Κοινότητας Καλυβίων αναγνωρίζεται σε αυτόνομη Κοινότητα.

1947 Αναγνωρίζεται η *Παλαιά Φώκαια* σαν Κοινότητα.

1979 (26-1-1979) Αποσπάται από την Κοινότητα Αναβύσσου η περιοχή *Πεύκα Γκιουρντά* και αναγνωρίζεται σε αυτόνομη Κοινότητα με την ονομασία *Σαρωνίδα*.

ΛΕΙΟΘΕΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ

Η περιοχή της αναβύσσου είναι από τις ομορφότερες περιοχές της Ελλάδας. Συνδυάζει το κλασσικό Αττικό τοπίο με τη Αιγαιοπελαγίτικη ομορφιά. Το Αττικό φως λούζει τους λόφους και τις κοιλάδες έτσι που ώρες ώρες χαμένος μέσα στις πυκνές κοιλάδες του Καταφυγιού νομίζεις ότι θα ακούσεις τον Πάνα να παίζει τη σύριγγα.

Τα αρχαία μονοπάτια υπάρχουν ακόμα χαραγμένα στις πλαγιές των λόφων για να σε οδηγήσουν σε μέρη που η ομορφιά τους έμεινε ανέγγιχτη μέσα στους αιώνες.

Νομίζεις ότι από ώρα σε ώρα θα βγουν από τις στοές των ορυχείων οι αρχαίοι σκλάβοι φορτωμένοι ασήμι, στις στοές στο Αρί.

Οι κόγχες στη σπηλιά του Πάνα περιμένουν τις προσφορές σου.

Ο Προφήτης Ηλίας στην ψηλότερη κορυφή λές και έχει πιάσει κουβέντα με τον Απόλλωνα και αγναντεύουν παρέα από ψηλά την Πελοπόννησο την Εύβοια και τις κυκλάδες.

Και ο Άγιος Νικόλας με τον Ποσειδώνα πίνουν ούζο με χταπόδι καθισμένοι στις αρχαίες πέτρες του ακρωτηρίου.

Αφησε την ψυχή σου ελεύθερη φίλε επισκέπτη, και πάμε παρέα να περπατήσουμε στα ίδια μονοπάτια που πάτησε και ο Κλεισθένης, να κάτσουμε στον ίδιο βράχο που ξεκουράστηκε ο θεμιστοκλής, να κάνουμε σπονδές στο βάθρο του Κροίσου.

Πάμε να μνηθούμε στα μυστήρια αυτού του τόπου που γέννησε θεούς και ήρωες και έφτασε τον ανθρώπινο λογισμό στις υψηλότερες κορυφές του.

Αγία Βαρβάρα.

Λόφος 200 μέτρα βόρεια του χωριού Ανάβυσσος. Πήρε την ονομασία του από την ομώνυμη εκκλησία στην κορυφή του. Έχει ύψος 54 μέτρα. Υπήρχε παλαιότερη εκκλησία που τη βρήκαν οι πρόσφυγες γκρεμισμένη. Υπάρχει στο νότιο μέρος του λόφου, βάση αρχαίου παρατηρητηρίου. Ακόμη υπάρχουν δύο υπόγεια εκκλησάκια, που δεν έχει ακόμη ερευνηθεί πότε φτιάχτηκαν και από ποιους.

Αγία Ειρήνη.

Λόφος 100 μέτρα ανατολικά της Φώκαιας με την ομώνυμη εκκλησία στην κορυφή του, η οποία είναι και η κεντρική εκκλησία του χωριού. Στην δυτική πλευρά του λόφου είναι το νεκροταφείο της Φώκαιας. Στη νότια πλευρά υπάρχει αρχαίο νεκροταφείο.

Αγία Φωτεινή.

Οροπέδιο 4 χιλιόμετρα ανατολικά της παραλίας του *Θυμαριού*, με ομώνυμη παλιά εκκλησία. Υπάρχουν πολλές διάσπαρτες αρχαιότητες, και μάλιστα τμήματα αρχαίου ναού ίσως είναι εντοιχισμένα στην εκκλησία, γιατί στον περίβολο της βρέθηκε τμήμα από αρχαία κολόνα. Πρέπει να είχε πολλούς οικισμούς κατά την περίοδο που οι πειρατές και οι επιδρομείς ρήμαζαν την Αττική, γιατί το μέρος ήταν ασφαλές και εύφορο. Σώζονται ερείπια μεγάλου βυζαντινού οικισμού και παρατηρητήρια σε κορυφές λόφων.

Αγιος Γιώργης

Περιοχή ανάμεσα στα χωριά Φώκαια και Αναβύσσο. Πεδινή περιοχή, με το παλιό εκκλησάκι του Αγίου Γιώργη στο κέντρο της. Πιθανή θέση κάποιου από τους οικισμούς του αρχαίου Δήμου Ανάφλυστου. Βρέθηκε το 1911, εκεί κοντά, νεκροταφείο των γεωμετρικών χρόνων. Πρόσφατα σε ανασκαφή βρέθηκαν κτίσματα, νεκροταφείο και εκκλησάκι των πρώτων χριστιανικών χρόνων.

Αγιος Γιώργης (Σαν Τζώρτζης)

Νησάκι εικοσιεπτά χιλιόμετρα νότια της Αναβύσσου. Είναι μακρόστενο με μήκος 4,5 και πλάτος 2 χιλιόμετρα. Στην κατοχή χρησιμοποιήθηκε από τους Γερμανούς σαν Βάση. Κοντά σε αυτό το νησάκι οι Γερμανοί βύθισαν αφού εγκατέλειψαν ένα πλοίο γεμάτο Ιταλούς που είχαν αιχμαλωτίσει.

Αγιος Νικόλας

Ακρωτήρι και ευρύτερη περιοχή, με ομώνυμο οικισμό εντός σχεδίου, στο 50ο χιλιόμετρο της λεωφόρου Αθηνών - Σούνιου. Στο ακρωτήρι βρίσκεται το ομώνυμο παλιό εκκλησάκι. Βόρεια και δυτικά από εκκλησάκι υπήρχε προϊστορικός οικισμός, απομεινάρια του οποίου βλέπει κανείς ανεβαίνοντας το λόφο. Επειδή το μέρος προσφέρεται για οχυρό, και επειδή στις πλαγιές του λόφου διακρίνονται ίχνη τειχών μπορούμε να υποθέσουμε ότι σε αυτό το σημείο βρισκόταν το οχυρό του Ανάφλυστου που αναφέρει ο Ξενοφών. Δυτικά της εκκλησίας υπάρχει μεγάλη κλειστή δεξαμενή νερού, από τα αρχαία χρόνια.

Αγιος Παντελεήμονας

Περιοχή 1,5 χιλιόμετρο βόρεια του χωριού Αναβύσσο. Το εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονα βρίσκεται στο σημείο συνάντησης των δρόμων Καλυβίων-Αναβύσσου και Κερατέας-Αναβύσσου. Χτίστηκε μάλλον τον 17ο αιώνα, αν κρίνουμε από το τρόπο κατασκευής του, γιατί δεν έχουμε καμιά γραπτή μαρτυρία για το χρόνο που κτίστηκε.

Στο μέρος που σήμερα είναι τα κτίσματα του Μπούκη υπήρχε το μετόχι της μονής Καισαριανής, και μοναστικός οικισμός, γύρω από το εκκλησάκι.

Η περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα θεωρείται μια από τις πιθανές θέσεις του κεντρικού οικισμού του αρχαίου Ανάφλυστου, και σίγουρα ενός από του οικισμούς που τον αποτελούσαν. Αυτό πιθανολογείται γιατί σε ακτίνα λίγων δεκάδων μέτρων από την εκκλησία έχουν βρεθεί σημαντικότερες αρχαιότητες. Στην περιοχή αμέσως νοτιοανατολικά του Αγίου Παντελεήμονα, βρέθηκε πλούσιο νεκροταφείο των Γεωμετρικών χρόνων στο κτήμα Νικολάου. Πολλά χρυσά αντικείμενα και όμορφα αγγεία, που βρέθηκαν εδώ το 1965 και το 1969 στολίζουν τις προθήκες του αρχαιολογικού Μουσείου της Αθήνας και της Βραυρώνας.

Η ανακάλυψη ενός ολόκληρου απείραχτου νεκροταφείου αυτής της εποχής, που είναι μοναδικό σε όλη την Αττική, είναι ανεκτίμητο δώρο για τους ερευνητές της ιστορίας μας.

Το νεκροταφείο βρέθηκε στο κτήμα που σήμερα είναι περιφραγμένο με κυπαρίσσια, 100 μέτρα νότια του Αγίου Παντελεήμονα.

Αγροτική Τράπεζα (Α.Τ.Ε.)

Οικισμός εντός σχεδίου της κοινότητας Παλαιάς Φώκαιας. Καταλαμβάνει τμήμα των περιοχών Αντωνάκη και Λογοθέτη. Το όνομα οφείλεται στον Συνεταιρισμό υπαλλήλων Αγροτικής Τράπεζας, που τα μέλη του κατέχουν την Περιοχή.

Περιοχή πλουσιότητα σε αρχαιότητες, έχουν ανασκαφεί εκεί, από την αρχαιολογική υπηρεσία, νεκροταφεία των κλασικών χρόνων.

Υπάρχουν επίσης επιφανειακά ευρήματα μεγάλου μεσαιωνικού οικισμού στα ανατολικά του οικισμού (Μεσοχώρι). Επίσης στα νότια του λόφου υπάρχουν ίχνη αρχαίου ιερού. Φήμες λένε ότι ίσως εδώ να έχει βρεθεί από τους αρχαιοκαπήλους το άγαλμα της Θεάς του Βερολίνου.

Αλογάρης (Βαλμάς)

Λόφος 500 μέτρα βορειοανατολικά του Αγίου Παντελεήμονα, πευκόφυτος, με ύψος 105 μέτρα. Στις ανατολικές πλαγιές του προς τη Τζαρτζαβίλα υπάρχουν πάρα πολλά αρχαία ερείπια, πιθανόν κάποιος οικισμός εργατών στα μεταλλεία, όπως δείχνουν τα φτωχικά επιφανειακά όστρακα. Από τη δυτική πλαγιά όμως έχουν βρεθεί τα περίφημα αγάλματα του "Αριστόδικου" πιθανόν της "Κόρης του Βερολίνου" και του "Κούρου της Νέας Υόρκης". Σημάδι πως στην περιοχή κατοικούσαν πλούσιοι γαιοκτήμονες, ή εκμεταλλευτές μεταλλείων.

Αλυκές.

Περιοχή των παλαιών αλυκών Αναβύσσου στο 52ο χιλιόμετρο Αθηνών -Σούνιου. Πολύ παλιά αλυκή, λειτουργούσε στην τουρκοκρατία σαν φυσική αλυκή, χωρίς δηλαδή επέμβαση στο πήξιμο του αλατιού, αλλά συγκέντρωναν όσο είχε δημιουργηθεί από μόνο του.

Σήμερα η αλυκή είναι μπαζωμένη και είναι μια τεράστια περιφραγμένη επίπεδη έκταση.

Ανάβυσσος.

Ονομασία της ευρύτερης Περιοχής, και του χωριού. Το χωριό είναι προσφυγοχώρι, χτίστηκε μετά το διωγμό του 1922, από πρόσφυγες που ήλθαν από διάφορα μέρη της Μικρασίας. Πρώτοι κάτοικοι ήταν οι πρόσφυγες από την Αρετσού, που εγκαταστάθηκαν εδώ το 1924, γι αυτό το χωριό είχε αρχικά ονομαστεί **Αρετσού**. Σε καλιότερους χάρτες του 1600-1700 η περιοχή αναφέρεται με την αρχαία ονομασία της Ανάφλυστος. Πιθανότατα η ονομασία Ανάβυσσος προέρχεται από παραφθορά της αρχαίας ονομασίας **Ανάφλυστος** και όχι από τη σύνδεση των λέξεων άνω και Βήσσα, όπως ισχυρίζονται μερικοί. (Βήσσα ήταν αρχαίος Δήμος στην περιοχή βόρεια των Λεγραινών).

Η ονομασία **Ανάφλυστος** προέρχεται από το αρχαίο ρήμα ανά-φλύω = ανακοχλάζω, όπως το νερό που βράζει.

Ο **Ανάφλυστος** ήταν σπουδαίος αρχαίος Δήμος. Είχε λιμάνι και φρούριο όπως αναφέρει ο Ξενοφών. Τμήμα από τα ερείπια του λιμανιού υπήρχαν μέχρι τις μέρες μας στο σημείο του σημερινού λιμανιού της Φώκαιας.

Μέσα στη θάλασσα υπάρχουν εκτεταμένα ερείπια που όμως δεν έχουν ερευνηθεί ακόμα.

Ο Βενέζης στο Μυθιστόρημα του "Γαλήνη", που έχει θέμα την ζωή των προσφύγων της Αναβύσσου, έχοντας εντοπίσει τα κτίσματα στο βυθό, αναφέρει κάποιο μύθο μιας βυθισμένης πολιτείας.

Το φρούριο του Ανάφλυστου που αναφέρει ο Ξενοφών, ίσως είναι στον λόφο του Αγίου Νικόλα όπου υπάρχουν τείχη που δεν έχουν ακόμα ερευνηθεί.

Μια άλλη εκδοχή για τη θέση του φρουρίου του Ανάφλυστου είναι ότι βρίσκεται στα αρχαία υποθαλάσσια ερείπια στον κόλπο της Αναβύσσου.

Η σιγουριά ότι υπήρχαν στην περιοχή μεγάλες κατασκευές μεγαλώνει, από την ύπαρξη βόρεια των αλυκών, μεγάλου αρχαίου λατομείου. (Είναι ο γκρεμός δίπλα στο δρόμο που πάει στη Σαρωνίδα.)

Αρί.

Περιοχή του Δήμου Κερατέας στο βορειοανατολικό μέρος της περιοχής Αναβύσσου. Βρίσκεται ανατολικά του δρόμου Αναβύσσου-Κερατέας.

Υπάρχουν 4 αρχαία μεταλλευτικά Πηγάδια. Η περιοχή είναι γεμάτη αρχαιότητες, πλυντήρια, στέρνες, τάφους τύμβους.

Στην περιοχή υπάρχει παλιό συγκρότημα κτισμάτων, κατ άλλους τούρκικη πυριτιδαποθήκη, κατ άλλους μοναστήρι.

Σήμερα η μάντρα και τμήματα του κτιρίου σώζονται ενσωματωμένα σε σύγχρονη βίλα.

Η ονομασία *Αρί* προέρχεται, πιθανόν από παραφθορά του ονόματος του αρχαίου Δήμου Φρεάριοι, που κατά πάσα πιθανότητα βρισκόταν στην περιοχή.

Άλλη εκδοχή είναι να προέρχεται η ονομασία από την τουρκική λέξη *arı* = η μέλισσα. Σε αυτό συνηγορεί και ότι στο βόρειο μέρος της περιοχής υπάρχει λόφος με το όνομα *Μελίσσια Ιατρού*.

Αρτζιντάς.

Νησάκι βραχώδες, έκτασης 800 στρεμμάτων, κοντά στην ακτή στο ύψος του 49ου χιλιομέτρου της λεωφόρου Αθηνών Σούνιου.

Η ανατολική πλευρά του είναι απόκρημνη, ενώ στην δυτική υπάρχουν τρία σημεία με λίγη αμμουδιά. Η αρχαία ονομασία του νησιού ήταν Ελαιούσα.

Υπάρχει προϊστορικός οικισμός σχεδόν άθικτος γιατί μάλλον δεν ξανακατοικήθηκε από τότε το νησί.

Θυμάρι.

Μεγάλη κοιλάδα στο 60^ο χιλιόμετρο Αθηνών - Σούνιου. Ανήκει στην κοινότητα Π. Φώκαιας. Περιλαμβάνει δύο μεγάλες ρεματιές. Τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε μεγάλος παραθεριστικός οικισμός. Υπάρχουν ωραίες μικρές αμμουδιές για κολύμπι.

Καλυψώ.

Πολύ όμορφο μικρό ακρωτήριο στο 49^ο χιλιόμετρο Αθηνών Σούνιου. Υπάρχει ξενοδοχείο και εστιατόριο. Έχει πολύ ωραίες μικρές παραλίες για κολύμπι.

Καταφύγι.

Κοιλάδα και λόφος τρία χιλιόμετρα δυτικά της Αναβύσσου και της Φώκαιας. Στη περιοχή υπάρχουν πολλές αρχαιότητες. Πήρε την ονομασία *Καταφύγι*, προφανώς γιατί ήταν καταφύγιο των κατοίκων από τις εχθρικές επιδρομές. Η σιγουριά για την ονομασία μεγαλώνει από την ύπαρξη σε κορυφή λόφου της περιοχής, ερειπίων μικρού πύργου παρατηρητηρίου - φυλακίου. Στις πλαγιές του μικρού λόφου του πύργου υπάρχουν εκτεταμένα ίχνη προϊστορικού οικισμού.

Λασωμένος Λόφος.

Το δυτικό μέρος του κόλπου της Αναβύσσου με το ακρωτήρι και τον πευκόφυτο λόφο. Στο λόφο υπάρχουν πολλές αρχαιότητες. Μπορεί κανείς να πάει βόλτα από μονοπάτια και να δει αρχαία παρατηρητήρια γύρω από το λόφο.

Μέσα στην θάλασσα γύρω από το ακρωτήρι υπάρχουν αρχαία ναυάγια, που ο μύθος λέει ότι είναι Περσικά καράβια που ξέφυγαν από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας αλλά βυθίστηκαν στη περιοχή από καταιγίδα, που έστειλε η Θεά Αθηνά.

Μαύρο Λιθάρι.

Περιοχή κατά μήκος του παραλιακού δρόμου από τα όρια της Σαρωνίδας μέχρι τον Άγιο Νικόλα. Πήρε το όνομα από το μεγάλο μαύρο βράχο μέσα στην θάλασσα μπροστά στο ξενοδοχείο Έντεν.

Μελισσουργός.

Περιοχή 5 χιλιόμετρα βόρεια της Αναβύσσου ακολουθώντας το δρόμο προς Καλύβια. Πήρε το όνομα από το Γεώργιο Μελισσουργό που ήταν γαμπρός των αρχικών Τσιφλικάδων Μάρκελων, εκμεταλλευόταν την περιοχή και έμενε εκεί. Το σπίτι που έφτιαξε και έμοιαζε με πύργο σώζεται ακόμη σε πολύ καλή κατάσταση. Διακόσια μέτρα βορειότερα ανακαλύφθηκε ο περίφημος κούρος Κροίσος. Όλη η περιοχή είναι γεμάτη αρχαία νεκροταφεία, οικισμούς, λουτρά, παλαιοχριστιανικές εκκλησίες.

Ολυμπος βουνό.

Το βουνό πάνω από την Ανάβυσσο και τη Σαρωνίδα. Έχει δύο κορυφές, που τις χωρίζει μια βαθιά ρεματιά όπου σήμερα έγινε η καινούργια χωματερή της Αναβύσσου. Η υψηλότερη κορυφή, 486 μέτρα ύψος, ονομάζεται *Ολυμπος*, και είναι αυτή πάνω από την Ανάβυσσο και τη *Σαρωνίδα*. Η δεύτερη κορυφή του, στο βόρειο μέρος, πάνω από τον *Άγιο Παντελεήμονα*, 357 μέτρα ύψος, ονομάζεται *Σκόρδι*.

Η ονομασία προέρχεται κατά μια εκδοχή από το βουνό των θεών. Κατά μια άλλη εκδοχή από παραφθορά του ονόματος Αιγιλία, αρχαίου δήμου της περιοχής.

Μπορεί κανείς να εξερευνησει εύκολα το βουνό γιατί είναι σχετικά ομαλό, και η θέα από την κορυφή του θα τον ανταμείψει. Μπορεί να φτάσει κανείς στη κορυφή ακολουθώντας το μονοπάτι της νότιας ρεματιάς που ξεκινά περίπου από το εστιατόριο LA FONTANA.

Οι πιο τεμπέληδες μπορούν να ανέβουν με αυτοκίνητο μέχρι τους υψηλότερο σημείο των δρόμων της Σαρωνίδας, και μετά περπατώντας να φτάσουν μέχρι την κορυφή.

Σε πλάτωμα της κορυφής υπάρχει παλιό ορυχείο και μισογκρεμισμένα κτίσματα.

Ολύμπος κοιλάδα.

Είναι η ονομασία κοιλάδας νότια του βουνού Πανί, από τη Φέριζα μέχρι την Τραπουριά. Η περιοχή είναι γεμάτη σημαντικές αρχαιότητες γιατί ήταν κατοικημένη συνεχώς από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι σήμερα. Σε αυτή την περιοχή πρέπει να βρισκόταν οι αρχαίοι Δήμοι των **Θορών**, της **Αιγιλίας** και ίσως των **Φρεαρίων**.

Στην περιοχή υπάρχει το περίφημο Αδριάνειο Υδραγωγείο. Μπορεί ακόμα και σήμερα κανείς να δει, τα φρεάτια και τους αγωγούς του αρχαίου αυτού υδραγωγείου.

Στην ίδια περιοχή,λίγα μέτρα νοτιοδυτικά από τα φρεάτια, βρίσκεται και η Βασιλική του Ολύμπου. Μεγάλη παλαιοχριστιανική εκκλησία με ψηφιδωτά στο δάπεδο και μαρμάρινα ανάγλυφα.

Ολύμπος χωριό.

Είναι η ονομασία μικρού οικισμού στην κοιλάδα του Ολύμπου. Το χωριό πιθανόν να είναι χτισμένο πάνω στις αρχαίες Θορές. Στο χωριό είχε το σπίτι του από χρόνια ο διάσημος γλύπτης Μέμος Μακρής.

Ήταν το χωριό του τσιφλικιού, και πουλήθηκε μαζί με το τσιφλίκι από τους Τούρκους στους Μάρκελους.

Παναγία Μεσοσκορίτσια.

Περιοχή διακόσια μέτρα νοτιανατολικά του χωριού **Ολύμπος** όπου υπάρχει το ομώνυμο εκκλησάκι. Η εκκλησία είναι αφιερωμένη στα **Εισόδια της Θεοτόκου**, και χτίστηκε γύρω στον δέκατο αιώνα. Οι τοιχογραφίες της όμως που φαίνονται σήμερα, έγιναν γύρω στα τέλη του 18ου αιώνα. Πιθανότατα από κάτω υπάρχουν άλλες παλαιότερες.

Πανί, το (Πάνειο).

Βουνό στα βόρεια της περιοχής Αναβύσσου, νότια της Κερατέας και ανατολικά των Καλυβίων. Το υψηλότερο βουνό της περιοχής, με υψηλότερη κορυφή το Κερατοβούνι, πάνω από την Κερατέα, 650 μέτρα ύψος, και δεύτερη το Πανί, πάνω από τα Καλύβια, 639 μέτρα ύψος. Μπορεί κανείς να εξερευνήσει το βουνό με διάφορες διαδρομές.

Ένα μονοπάτι ξεκινάει από τα Καλύβια και μέσα από μια πολύ όμορφη διαδρομή φτάνει στη κορυφή Πανί.

Μια άλλη διαδρομή από τη βόρεια πλευρά οδηγεί με αυτοκίνητο στο μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής που βρίσκεται μέσα σε ένα μαγευτικό περιβάλλον.

Μια τρίτη διαδρομή από την Κερατέα οδηγεί με λίγο ποδαρόδρομο, αφού ανεβούμε αρκετά με το αυτοκίνητο το δρόμο της αεροπορικής βάσης, στη σπηλιά του Πανιού.

Τη σπηλιά αυτή είχε επισκεφθεί και Λόρδος Βύρωνας όταν είχε έρθει στην Αθήνα.

Πάτροκλος (Γαιδουρονήσι).

Νησί στο ύψος του 65ου χιλιομέτρου Αθηνών Σούνιου. Πήρε την ονομασία του από τον Πάτροκλο ναύαρχο του στόλου του βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου γιου του Πτολεμαίου Λάγου. Τον είχε στείλει ο Πτολεμαίος να βοηθήσει τους συμμάχους του Αθηναίους, που υπέφεραν από τις επιδρομές του Μακεδόνα Αντιγόνου. Είχε σε αυτό το νησί το στρατόπεδο του, ίχνη του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα.

Σήμερα λειτουργεί στο νησί μικρή ταβέρνα, και μπορεί να πάει κανείς εκεί για κολύμπι και φαγητό.

Πηγάδι της Φέριζας.

Περιοχή με πηγάδι στη Φέριζα, βόρεια του οικισμού. Το πηγάδι αυτό είναι αρχαίο με οικισμό γύρω από αυτό, γιατί υπάρχουν πολλά θεμέλια μεγάλων κτιρίων τριγύρω.

Προφήτης Ηλίας.

Λόφος 356 μέτρα ύψος, της *Παλαιάς Φώκαιας* ανατολικά του χωριού σε απόσταση 4-5 χιλιομέτρων. Στην κορυφή του λόφου βρίσκεται το παλιό εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Η θέα από εκεί πάνω είναι μαγευτική. Υπάρχουν πολλές αρχαιότητες τριγύρω.

Σαρωνίδα.

Παραθεριστικός οικισμός που τα τελευταία χρόνια γνώρισε αλματώδη οικιστική ανάπτυξη.

Χιλιάδες παραθεριστές κατακλύζουν τα Σαβατοκύριακα και τα Καλοκαίρια τα ωραία ταβερνάκια και κάθε είδους κέντρα της περιοχής.

Τα μικρά πανέμορφα κολπάκια της παραλίας, είναι πόλοι έλξης κολυμβητών, και ρομαντικών που θαυμάζουν τα υπέροχα ηλιοβασιλέματα.

Σπηλιά του Πάνα.

Μικρή σπηλιά όπου βρισκόταν ιερό του θεού Πάνα. Το Πάνειον που αναφέρει ο Στράβων ότι είδε "... περί τον Ανάφλυστον".

Από μια πρόχειρη έρευνα που έκανε εκεί η αρχαιολογική υπηρεσία το 1994, βρέθηκαν πλήθος αναθηματικοί λήκυθοι, και αγαλματίδια.

Ήταν σπουδαίο ιερό από την Κλασική εποχή τουλάχιστον.

Σπηλιά του Νταβέλη.

Σπηλιά στα βόρεια του λόφου *Σουφλερή*, πάνω από τη *Χωράφα*. Έχει βουλιιάζει η οροφή και έχει δημιουργηθεί τρύπα, γι αυτό λέγεται και *Τρύπια Σπηλιά*.

Προφανώς κάποτε υπήρξε καταφύγιο του λήσταρχου Νταβέλη. Είναι πολύ κοντά στη σπηλιά του Πάνα.

Μπορεί κανείς να επισκεφθεί τις δύο σπηλιές ακολουθώντας το μονοπάτι μέσα από τη ρεματιά στα νότια του Καταφυγιού.

Φώκαια Παλαιά.

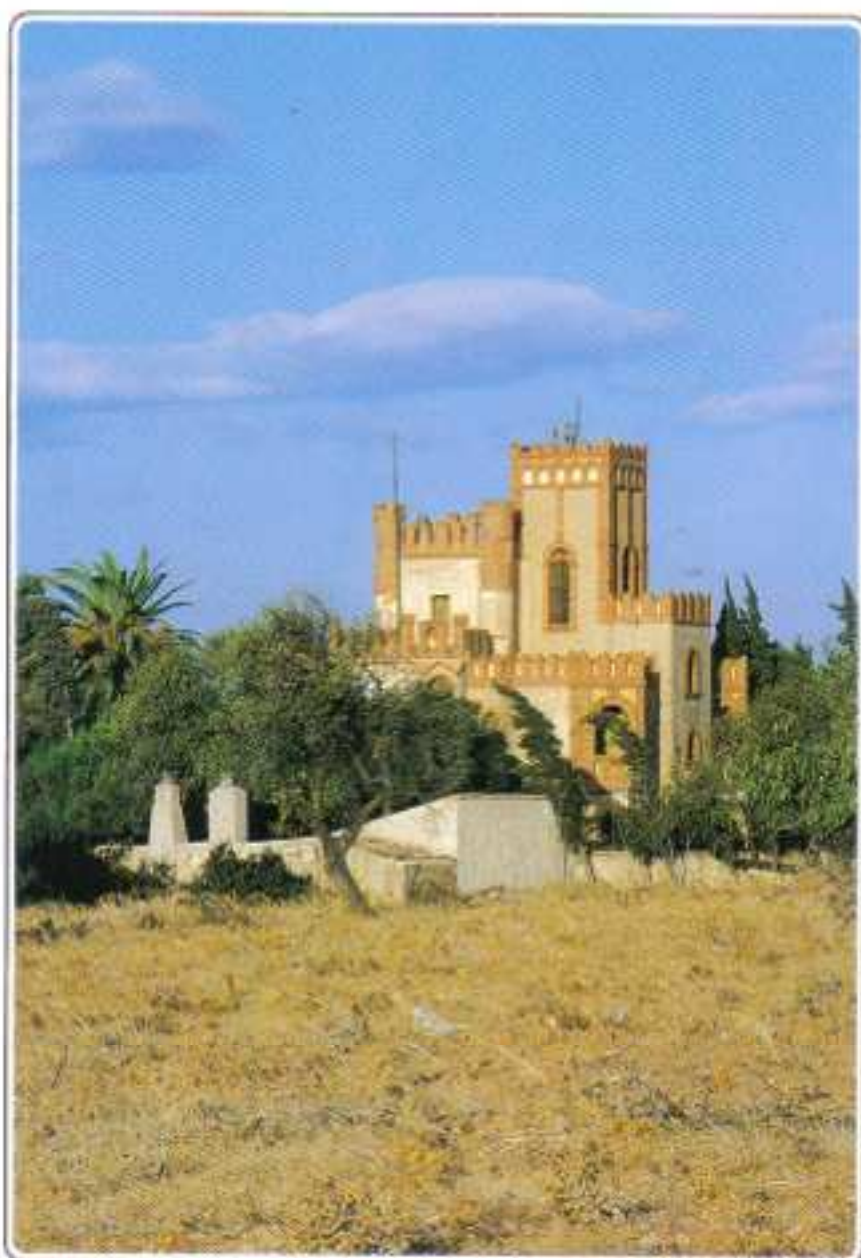
Χωριό παραθαλάσσιο, έδρα ομώνυμης Κοινότητας. Βρίσκεται στο 54ο χιλιόμετρο του παραλιακού δρόμου Αθηνών-Σούνιου.

Προσφυγοχώρι, χτίστηκε το 1924 μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, από πρόσφυγες που ήρθαν από τις Νέα Φώκαια της Μικρασίας. Είναι χτισμένο περίπου στην θέση του λιμανιού της αρχαίας Ανάφλυστου.

Έχει πολύ όμορφο μικρό λιμάνι, και η απογευματινή βόλτα στο Μώλο του είναι μαγευτική.

Βέβαια ακόμα μαγευτικότερο είναι το ηλιοβασίλεμα σε κάποιο από τις όμορφες παραθαλάσσιες ψαροταβέρνες συνοδευμένο με ούζο και θαλασσινά.

4. Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΥ

5. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΚΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.
ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΜΕ ΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΙΑ ΤΟ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟ
ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ.
6. Ο ΒΡΑΧΟΣ ΣΤΟ ΜΑΥΡΟ ΛΙΘΑΡΙ.

7. ΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ.
8. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΚΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑ.
ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΑΡΧΑΙΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

9. Η ΣΠΗΛΙΑ ΤΟΥ ΝΤΑΒΕΛΗ.

10. Ο ΛΟΦΟΣ ΜΕ ΤΟ ΠΥΡΓΑΚΙ ΣΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Στη περιοχή της Αναβύσσου έχουν βρεθεί σημαντικότερα ευρήματα από όλες τις ιστορικές περιόδους της Ελλάδας.

Όμως τα ευρήματα της Γεωμετρικής-Αρχαϊκής περιόδου είναι μοναδικά. Οι Κούροι και οι Κόρες που βρέθηκαν στην περιοχή είναι από τα σημαντικότερα δείγματα της Αρχαϊκής τέχνης της πλαστικής.

Συγκεκριμένα στην περιοχή της Αναβύσσου βρέθηκαν οι εξής Κούροι και Κόρες.

ΚΟΥΡΟΣ ΚΡΟΪΣΟΣ

Βρέθηκε από αρχαιοκαπήλους λίγες δεκάδες μέτρα βόρεια του πύργου του μελισσουργού. (Το βάθρο του βρίσκεται ακόμα θαμμένο σε μια αυλή σπιτιού). Το είχαν κόψει σε τρία κομμάτια και είχαν προσπαθήσει να το πουλήσουν στο εξωτερικό.

Σώζεται σε άριστη κατάσταση και σήμερα φιλοξενείται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών σε περίοπτη θέση.

ΚΟΥΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΔΙΚΟΣ

Βρέθηκε την Άνοιξη του 1944 στο χωράφι του γιατρού Λιάπη 150 βόρεια του Αγίου Παντελεήμονα.

Ο γιατρός το δώρισε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Υπάρχει μια ιστορία για το πως πέρασε κάτω από τη μύτη των Γερμανών για να φτάσει ως την Αθήνα, που αν το ανακάλυπταν θα το άρπαζαν.

Ο γερμανός φρουρός που έκανε έλεγχο στο δρόμο, κάρφωσε μια βέργα δυο φορές στο άχυρο που ήταν κριμένος ο Κούρος, και για καλή τύχη, την μια φορά πέρασε στο κενό δίπλα στο κεφάλι και την δεύτερη στο κενό ανάμεσα στα πόδια.

Θα αναφέρουμε ένα απόσπασμα από την ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ που δείχνει την ανεκτίμητη αξία των δύο Κούρων Κροΐσου και Αριστόδικου, που βρέθηκαν στην περιοχή της Αναβύσσου.

"...Ο πρώτος είναι ο Κροΐσος, ... (γύρω στο 525 π.Χ.) και ο δεύτερος ο Αριστόδικος, μια γενιά νεότερος από τον Κροΐσο (γύρω στα 500 π.Χ.). Και στους δύο έχει λείψει το μείδισμα, και οι δύο δεν είναι πια "ανδρόπαιδες" αλλά άνδρες.

Ο Κροΐσος έχει μια πρωτοίδητη σωματική πληρότητα, η σάρκα είναι αφθονότερη από όσο στα περισσότερα Αττικά έργα, το πρόσωπο είχε μια κατασκευή στερεή και πλατιά, μιαν αυστηρή δομή και διάταξη των όγκων.

Ωστόσο, δεν μπορεί να συγκριθεί με τον Αριστόδικο που αποτελεί το ακρότατο σημείο της Αρχαϊκής πλαστικής, στέκοντας ορόσημο και της τέχνης αυτής και του αιώνας που τελειώνει ανοίγοντας την θύρα για τη τέχνη μιας καινούργιας εποχής. Είναι ολόκληρος μια τεντωμένη χορδή έτοιμη να τιναχθεί. Συνθέτει σε μια εικόνα τα τρία στάδια της κινήσεως με μοναδική ένταση αλλά συνάμα με ελευθερία και άνεση.

Η Αρχαϊκή έκφραση του κούρου δέν έχει περιθώρια να προχωρήσει πέρα από μια τέτοια κατάκτηση..."

ΚΟΥΡΟΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ.

Κούρος που βρίσκεται στο Μητροπολιτικό μουσείο της Νέας Υόρκης, και έχει βρεθεί στην περιοχή της Αναβύσσου από αρχαιοκαπήλους και πουλήθηκε στο εξωτερικό.

ΘΕΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ.

Αριστα διατηρημένο και εξαιρετικής τέχνης, άγαλμα κόρης Αρχαϊκής εποχής, που βρίσκεται στο μουσείο της "Περγάμου" στο πρώην Ανατολικό Βερολίνο.

Ιστορίες γερόντων μιλάνε για φήμες ότι η κόρη βρέθηκε από αρχαιοκαπήλους, τυλιγμένη σε φύλλα μολυβιού θαμμένη κάπου στο λόφο του Βαλμά, κοντά στο κτήμα Ζουμπουλάκη. Ίσως γι αυτό διατηρούνται ακόμη τόσο καλά τα χρώματα της.

ΚΟΥΡΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ

Άγαλμα Κούρου, πολύ καλά διατηρημένου, που βρίσκεται στη γλυπτοθήκη της Γερμανικής πόλης Μόναχο.

Βρέθηκε από αρχαιοκαπήλους, "...όχι μακριά" από την θέση που βρέθηκε ο Κούρος της αναβύσσου Κροίσος, όπως αναφέρει ο οδηγός του μουσείου.

ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΘΑΛΛΕΣΣΑΣ

Ημίεργο άγαλμα κόρης που βρέθηκε στο βυθό του κόλπου της Αναβύσσου πριν λίγα χρόνια, όταν γινόταν τα έργα εκβάθυνσης.

Η στάση της κόρης, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες, είναι ίδια με αυτή της Θεάς του Βερολίνου.

Πιθανόν να ήταν μια αποτυχημένη πρώτη απόπειρα, της κατασκευής της Θεάς του Βερολίνου, η έρμα από βυθισμένο πλοίο.

Το άγαλμα φυλάσσεται σε κάποιες αποθήκες και δεν έχει μελετηθεί ακόμη.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ

Τα χρυσά κοσμήματα που βρέθηκαν στους τάφους του Γεωμετρικού νεκροταφείου του Αγίου Παντελεήμονα λένε ότι είναι από τα σημαντικότερα αυτής της περιόδου, που έχουν

βρεθεί. Δυστυχώς δεν έχουν ακόμη δημοσιευτεί ώστε να έχουμε φωτογραφίες και περιγραφές τους.

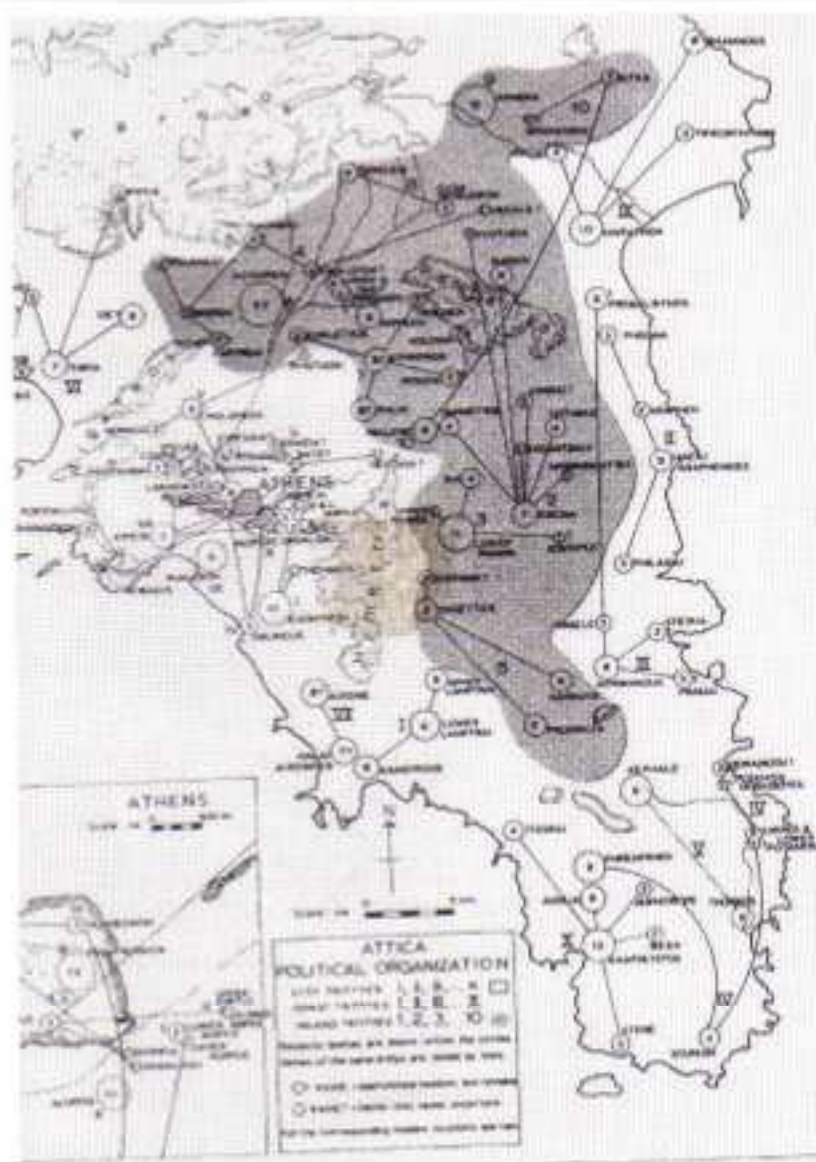
Τα γεωμετρικά αγγεία που επίσης βρέθηκαν στο Γεωμετρικό νεκροταφείο του Αγίου Παντελεήμονα, μπορούν να συγκριθούν σε πλήθος και ποιότητα με αυτά που βρέθηκαν στον Κεραμεικό της Αθήνας.

Ένα μικρό μέρος αυτών των αγγείων, καθώς και άλλων ευρημάτων της περιοχής, μπορεί κανείς να θαυμάσει στο αρχαιολογικό μουσείο της Βραυρώνας.

11. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ

12. ΧΑΡΤΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΔΗΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

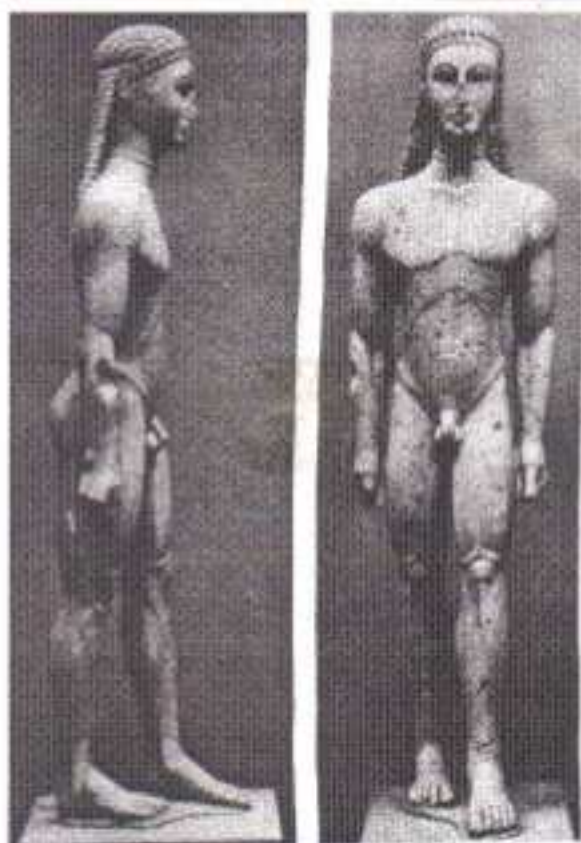
13. ΚΟΥΡΟΣ ΚΡΟΙΣΟΣ

14. ΚΟΥΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΔΙΚΟΣ

15. ΚΟΥΡΟΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

16. ΘΕΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

17. ΚΟΥΡΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ

18. ΑΤΤΙΚΗ ΛΗΚΥΘΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΒΥΣΣΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ 33, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ ΑΘΗΝΑ 1989
2. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΙΩΑΝ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΤΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΑΤΕΑΣ, ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΕΑΣ
3. ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ, ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ 1964
4. ΒΑΕΔΕΚΕΡ Κ., GREECE ΒΑΕΔΕΚΕΡ, ΒΑΕΔΕΚΕΡ Κ. ΛΕΙΨΙΑ 1910
5. ΒΕΝΕΖΗΣ ΗΛΙΑΣ, ΓΑΛΗΝΗ, ΕΣΤΙΑ ΑΘΗΝΑ 1971
6. ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΒΑΣΟΣ, ΕΠΩΝΥΜΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ ΑΘΗΝΑ 1992
7. DE PARIS A CONSTANTINOPLE, LIBRARIE HACHETTE PARIS 1912
7. ΔΙΖΙΚΙΡΙΚΗΣ ΓΙΑΚΩΒΟΣ, ΝΑ ΞΕΤΟΥΡΚΕΨΟΥΜΕ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ, ΔΙΓΚΥΡΑ ΑΘΗΝΑ 1975
8. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ
9. ELIOT, COASTAL DEMES. . TORONDO 1962..
10. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ, ΑΤΤΙΚΑ, ΑΘΗΝΑ 1984
11. ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ τόμοι Α έως ΙΕ, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΑΘΗΝΑ 1978
12. ΚΑΡΟΥΖΟΣ Χ. , ΔΡΙΣΤΟΔΙΚΟΣ, ΚΡΗΝΗ ΑΘΗΝΑ 1982
13. ΚΟΛΙΑΣ Α., ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ, ΑΘΗΝΑ 1990
14. ΚΟΝΟΦΑΓΟΣ Κ., ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΛΑΥΡΙΟ, ΑΘΗΝΑ 1980
15. ΚΟΡΔΕΛΛΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΤΟ ΛΑΥΡΙΟΝ, ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
16. ΜΑΝΘΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΟ ΛΑΥΡΙΟ, ΛΑΥΡΙΟ 1990
17. ΜΕΓΑΛΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τόμοι 1 έως 36, ΑΚΑΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑ 1979
18. ΜΠΟΥΡΑΣ Χ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Α. ΑΝΔΡΕΑΔΗ Ρ. , ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΑΘΗΝΑ 1969
19. ΝΕΖΗΣ Ν., ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΠΙΤΣΙΛΟΣ ΑΘΗΝΑ 1983
20. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΑΘΗΝΑ 1974
21. ΠΡΑΚΤΙΚΑ Α ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΕΠΙΜΟΡΦ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
22. ΠΡΑΚΤΙΚΑ Β ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΕΠΙΜΟΡΦ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
23. ΠΡΑΚΤΙΚΑ Γ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΕΠΙΜΟΡΦ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
24. ΠΡΑΚΤΙΚΑ Δ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΕΠΙΜΟΡΦ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ

25. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ., Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η ΣΥΝΘΕΣΗ
ΛΕΞΕΩΝ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΣΟΦΙΑ 1973
26. ΡΩΜΑΣ Χ., Η ΚΕΡΑΤΕΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΧΡΥΣΗ ΤΟΜΗ
ΚΕΡΑΤΕΑ 1987
27. ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ-ΡΟΙΔΗΣ, ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ, ΤΟΛΙΔΗ
ΑΘΗΝΑ 1979 1860
28. ΣΟΥΡΜΕΛΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ,
ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ-ΝΙΚΑΣ ΑΘΗΝΑ
29. ΤΣΕΛΕΜΠΗ Ε., ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΕΚΑΤΗ
30. WHITEHEAD DAVID, THE DEMES OF ATTICA,
PRINCETON UNIVERCITY PRESS USA 1986

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΘΟΔΩΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΑΛΑΚΟΓΛΟΥ

Γεννήθηκε στην Ανάβυσσο από γονείς Μικρασιάτες πρόσφυγες.

Τελείωσε το Γυμνάσιο στην Κερατέα. Σπούδασε Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κατόπιν συνέχισε σπουδές στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο στη σχολή Αγρονόμων Τοπογράφων.

Έχει γράψει δυο ποιητικές συλλογές και έχει βραβευτεί σε πανελλήνιους διαγωνισμούς ποίησης.

Ποιήματα του έχουν δημοσιευτεί σε μεγάλες εφημερίδες και περιοδικά (Βραδυνή, Επίκαιρα κ.α.), καθώς και σε ομαδικές συλλογές.

Εξέδιδε για ένα διάστημα την τοπική εφημερίδα
ΓΑΛΗΝΗ.

Τα τελευταία χρόνια συγκεντρώνει στοιχεία και υλικό γύρω από την ιστορία της Ανάβυσσου και των κατοίκων της.

Ηδη αξιοποιώντας αυτό το υλικό εξέδωσε το πρώτο βιβλίο της σειράς "*ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ ο τόπος, οι άνθρωποι*", η ζωή, με τίτλο ΤΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ.